

ΕΤΟΣ Α'.—ΣΕΠΤΕΜ. ΚΑΙ ΟΚΤΩΒΡ. 1881—ΑΡΙΘ. 10 ΚΑΙ 11.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΥΠΟ

Μ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ ΚΑΙ Θ. Ι. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ

*Ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως
καὶ ἐνεστάσει τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν
γραμμάτων Συλλόγου.*

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ἘΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ
1881

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΦΥΛΛΑΔΙΟΥ 10.

Περὶ ἀγωγῆς τῆς γυναικὸς ὡς παρθένου, μητρὸς καὶ συζύγου.—Περὶ γεωγραφίας (συνέχ.)—Περὶ ὑδρογείου σφαιρας.—Περὶ συστατικῶν τοῦ ἀέρος.—Προπαρασκευὴ διδασκαλία κατηχήσεως ἐν τῇ Δ' τάξει· περὶ κυριακῆς προσευχῆς.—Διδασκαλία τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς ἱστορίας· περὶ τῆς εἰς τὸ χάνι τῆς Γραβιάς μάχης.—Ἐκθεσις πρώτη· Γαλῆ καὶ κάμηλος.—Περὶ ἀγωγῆς καὶ παιδείας παρ' Ἑλλήσιν.—Ὁ ἀήρ ἔχει καὶ χρῶμα.—Νεκρολογία.
Εἰκόνας—Σφαῖρα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΦΥΛ. 11.

Περὶ ἀγωγῆς τῆς γυναικὸς ὡς παρθένου μητρὸς καὶ συζύγου.—Ἀπόσπασμα Πρακτικῶν Διδασκαλείου Ἀθηνῶν τοῦ 1881.—Πρόχειρα πειράματα ἐπὶ τῶν μαγνητῶν.—Πῶς διὰ τινος μαγνήτου δυνάμεθα νὰ κατασκευάζωμεν καὶ ἄλλους.—Ἀριθμητικὴ (συνέχ. φύλλ. 8 σ. 237).—Περὶληπτικὴ ἔκθεσις ἀσκήσεως δημοδιδασκάλων ἐν τῷ ἐπαρχ. σχολείῳ Καλαμῶν.—Ποικίλα.—Ἐφαρμογαὶ χρήσιμοι ἐν τῷ βίῳ.—Δελτίον ἐσωτερικόν.—Δελτίον ἐξωτερικόν.—Κατάλογος τῶν μαθητῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείου τοῦ 1881-82.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ἐν μὲν τῷ ἐσωτερικῷ φρ. 6.—
Ἐν δὲ τῷ ἐξωτερικῷ » 7.—

ΤΙΜΗ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Κατὰ στίχον λεπ. 40
Δι' ἀγγελίας μὴ ὑπερβαίνουσας τοὺς 4 στίχους φρ. 1.50

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΠΑΞ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΚΑΙΔΟΜΕΝΟΝ

Ε Π Ψ Φ Ε Α Ε Ι Α.

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘ. 10

ΣΕΠΤΕΜΒΡ. 1881

ΟΜΙΛΙΑ Β'.

Περὶ ἀγωγῆς τῆς γυναικὸς ὡς παρθένου,
μητρὸς καὶ συζύγου.

(Συνέχ. ἴδ. φύλλ. 9^{ον} σ. 277).

Τὸ ψεῦδος προσέρχεται ὡς ἐπικουρικὸν εἰς τὴν ἀπειθειαν. Ἄφοῦ τὸ κοράσιον διὰ τῆς ὀρμεμφύτου αὐτοῦ προορατικότητος ἴδῃ, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ, μεταχειρίζεται τὴν ὑπόκρισιν, ἵνα φθάσῃ εἰς τὸν σκοπὸν αὐτόν· προσποιεῖται λοιπόν, ὅτι πονεῖ καὶ πάσχει, ἀρνεῖται δ' ἐνίοτε καὶ τὴν τροφήν καὶ ἄλλα πολλὰ τεχνάζεται, καὶ ἐφαρμόζει καὶ τίθησιν ἐν ἐνεργείᾳ τὸ ψεῦδος.

Ἡ ἀποκοπὴ τῶν δύο τούτων ἐλαττωμάτων δύναται

κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς νηπιακῆς ἡλικίας νὰ γείνη ταχέως καὶ εὐκόλως. Ἐπειδὴ κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας ἡ ἀγωγή ἀποβλέπει μάλιστα εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ σώματος, ἡ δὲ φύσις ὀδηγεῖ τὸ νήπιον εἰς τὸ ζητεῖν παρὰ τῆς μητρὸς τὴν τροφήν, εὐθὺς ἅμα γεννηθῆ, δυνάμεθα διὰ τῆς κανονίσεως τῶν γευμάτων αὐτοῦ νὰ υποτάξωμεν εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν τὴν θέλησιν τοῦ παιδίου. Δίδοντες αὐτῷ νὰ θηλάζη οὐχὶ ὅποτε αὐτὸ θέλει, ἀλλ' ὅποτε πρέπει, μὴ προσέχοντες εἰς τοὺς κλαυθμυρισμούς του, δι' ὧν ζητεῖ τὴν τροφήν του, ἀλλ' ἀναμένοντες τὴν ὠρισμένην πρὸς τοῦτο ὥραν, ἀνεπαισθήτως θέλομεν δυνηθῆ ν' ἀποκόψωμεν τὴν πρώτην χλόην τῶν ἰδιοτροπιῶν τοῦ κορασίου, ἢ καὶ τελείως νὰ ἐκρίζωσωμεν αὐτήν. Τὸ νήπιον, ὅπερ ἐννοεῖ πλειῶν, ἢ ὅσα ἡμεῖς νομίζομεν, θὰ ἐννοήσῃ ταχέως, ὅτι δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θελήσεώς του ἢ πλήρωσις τῶν ἀναγκῶν του, καὶ οὕτω θὰ συνηθίσῃ κατὰ μικρὸν νὰ ὑπακούῃ εἰς τὴν μητέρα. Διὰ τούτου δὲ τοῦ τρόπου θὰ δυνηθῶμεν νὰ παιδαγωγήσωμεν ἐνωρὶς τὸ κοράσιον καὶ καταστήσωμεν αὐτὸ εὐπειθές, ὑπομονητικόν, σταθερόν, εὐθυμον καὶ ἡσυχον. Ἐὰν δὲ ἡ μήτηρ εἰς πάντα αὐτοῦ κλαυθμυρισμόν, εἰς πᾶσαν αὐτοῦ ἀνησυχίαν καὶ ὀργὴν ὑπακούῃ παρέχουσα προθύμως τὸν μαστόν· ὅταν, ἵνα μὴ ἀνησυχῆσωμεν τὸν ὕπνον ἡμῶν, ὦμεν ἔτοιμοι καὶ μήτηρ καὶ πατὴρ καὶ θεράπαινοι νὰ προσφέρωμεν πλεῖστα ἀθύρματα καὶ χορεύωμεν αὐτὸ καὶ ἀσπαζώμεθα, ὦ ! τότε δὲν πρέπει νὰ θαυμάζωμεν, ὅτι τὸ κοράσιον ἡλι-

κιῶν ἐκτέστη ὀρμητικὸν καὶ ἀνήσυχον. Ὅταν εἰς πᾶσαν αὐτοῦ δυσθυμίαν καὶ κακοδιαθεσίαν ὦμεν ἔτοιμοι νὰ εὐφραίνωμεν διὰ γλυκίων καὶ γευστικῶν ὑγρῶν τὸν οὐρανίσκον του, δὲν πρέπει νὰ παραπονώμεθα εἰς τὸ μέλλον, ὅτι ἀπορρίπτει τὰς θρεπτικὰς καὶ ὑγιεῖς τροφὰς καὶ ζητεῖ ἐκείνας αἷτινες καὶ τὸν στόμαχον αὐτοῦ ἐπιβαρύνουσι καὶ τὴν ὑγίαν ἐνοχλοῦσι καὶ βλάπτουσι.

Πατέρες, προσέχετε τὸν νοῦν εἰς τὰς πρώτας ταύτας τοῦ κορασίου κακίας καὶ φοβεῖσθε, μὴ αὐταὶ αὐξηθῶσι καὶ ριζώσωσιν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ. Ὁ κισσὸς ὅταν ἐνωθῆ μετὰ τοῦ κορμοῦ τοῦ δένδρου, συναυξάνει καὶ ἐξοργύεται παραδόξως ἐκ τῶν χυμῶν ἐκείνου. Τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ἀπειθεια, ὅταν ριζώσωσιν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ κορασίου, ἐξωθοῦσιν αὐτὸ εἰς μυρία ἄλλα κακὰ καὶ ἀσκοῦσιν αὐτὸ καὶ εἰς τὴν ὠριμον ἡλικίαν νὰ κρύπτῃ τὰ ἐλαττώματά του, νὰ λάμπῃ δὲ ὡς χρυσός, ἐνῶ εἶναι ἀπλοῦς χαλκὸς ἢ σίδηρος ἐστιλβωμένος.

B.

ΠΕΡΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

(συνέχεια τοῦ φύλλ. 9, σελ. 295).

Ἡ ἀποκλειστικὴ χρῆσις ἐγχειριδίου γεωγραφικοῦ δὲν

εἶναι ὠφέλιμος, ἂν μὴ συνοδεύηται καὶ ὑπὸ προφορικῆς διδασκαλίας. Ἡ ἀπὸ στόματος διδασκαλία εἶναι τὰ μά-
 λιστα ἰσχυρὰ καὶ ἐνεργός· διότι ἐκλύει τὴν προσοχὴν τῶν
 μαθητῶν εἰς τὰ περιγραφόμενα καὶ γεννᾷ τὸ ἐνδιαφέρον
 αὐτῶν πρὸς τὰ διδασκόμενα. Τὴν ἐκ τῆς γεωγραφίας
 ὠφέλειαν προσφέρει οὐχὶ τὸ βιβλίον τόσον, ὅσον ἡ ζωη-
 ρὰ παράστασις, ἣ χρῆται ὁ διδάσκων ἐν τῇ διδασκα-
 λίᾳ. Ὄταν ὁ διδάσκαλος διεξέρχεται τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ
 ἀπλῶς, τότε οἱ μαθηταὶ ἀφαιροῦνται καὶ δὲν ἀκούου-
 σιν. Εἶναι χρεῖα ὁ διδάσκαλος νὰ συνομιλῇ μετὰ τῶν
 μαθητῶν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ καὶ δι' ἐπιτηδείων ἐρωτή-
 σεων νὰ διεγείρῃ τὴν προσοχὴν αὐτῶν. Διὰ τούτου δὲ
 τοῦ τρόπου ἐντυποῦνται αἱ ἰδέαι ἐν τῇ μνήμῃ ἀσφαλέ-
 στερον καὶ διαρκέστερον, ἢ διὰ τῆς ψυχρᾶς ἀναγνώσεως
 βιβλίου, ὅπερ δύναται νὰ εἶναι καὶ λίαν μεθοδικῶς συν-
 τεταγμένον. Ἐτηρὰ ὀνομάτων, πόλεων καὶ χωρῶν καὶ
 ὀρέων καὶ λοιπῶν ἀπαγγελία, οὐδὲν διδάσκει. Πρέπει
 εἰς τὰ ὀνόματα νὰ προστεθῶσι καὶ πράγματα, παρα-
 σταθῶσι δὲ ταῦτα ζωηρῶς, ἵνα διεγερθῇ ἡ προσοχὴ τοῦ
 μαθητοῦ. Δὲν εἶναι δὲ χρεῖα τὰ πάντα νὰ λέγῃ ὁ διδά-
 σκαλος, ἀλλὰ διὰ συχνῶν ἐρωτήσεων νὰ προκαλῆ τοὺς
 μαθητὰς νὰ εὐρίσκωσιν αὐτά. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου
 εὐχαριστεῖται ὁ μαθητὴς ἀναζητῶν διὰ τοῦ νοός του,
 εὐρίσκειται ἐν συνεχεῖ ἐνεργείᾳ, καὶ λαμβάνει τὴν ἔξιν
 τοῦ εὐρίσκειν αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ τὰ μὴ ὑπερβαίνοντα
 τὰς δυνάμεις του.

Ἡ σπουδὴ τῆς γεωγραφίας δὲν συνίσταται εἰς μό-

νην τὴν γνῶσιν τοῦ χάρτου. Ἐκ τῆς γνώσεως τῆς ὀρο-
 γραφίας καὶ ὕδατογραφίας δύναται πολλὰς ὠφελείας νὰ
 πορισθῇ ὁ μαθητὴς, ἐὰν συνηθίσῃ νὰ σκέπτηται καὶ νὰ
 εὐρίσκη ἀφ' ἑαυτοῦ. Ἐκ τῆς φύσεως δηλαδὴ τοῦ ἐδά-
 φους, τῆς θέσεως τῶν ὀρέων καὶ τῆς πορείας τῶν πο-
 ταμῶν αὐτῆς δύναται οὗτος πλεῖστα νὰ συναγάγῃ πο-
 ρίσματα περὶ τοῦ κλίματός χώρας τινός.

Ἡ Σωκρατικὴ λοιπὸν μέθοδος πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ
 καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς γεωγραφίας· δι' αὐτῆς, ἵνα
 εἰπωμεν σαφέστερον, διαμορφοῦται κάλλιον ἡ κρίσις τοῦ
 παιδὸς καὶ ἐναποτυποῦνται ἐν τῇ μνήμῃ τὰ διδασκό-
 μενα. Διεγείρεται δὲ τέλος πάντων ἡ προσοχὴ καὶ γεν-
 νᾶται τὸ ἐνδιαφέρον. (ἔπεται συνέχεια)

B.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΔΡΟΓΕΙΟΥ ΣΦΑΙΡΑΣ.

Ἡ γῆ εἶναι πλανήτης, ἥτοι ἀστὴρ στρεφόμενος κα-
 νονικῶς περὶ τὸν Ἥλιον, ἀφ' οὗπέχουσα 34 σχεδὸν
 ἑκατομμύρια λευγῶν, λαμβάνει θερμότητα καὶ φῶς.¹

¹ Μία λευγα = 4,000 γαλλικὰ μέτρα. Ὁ διορισμὸς τῆς
 μέσης ἀποστάσεως τοῦ Ἥλιου ἀπὸ τῆς γῆς εὐρίσκεται ἐκ
 τῶν φαινομένων διαβάσεων τῆς Ἀφροδίτης ἐπὶ τοῦ δίσκου
 τοῦ Ἥλιου.

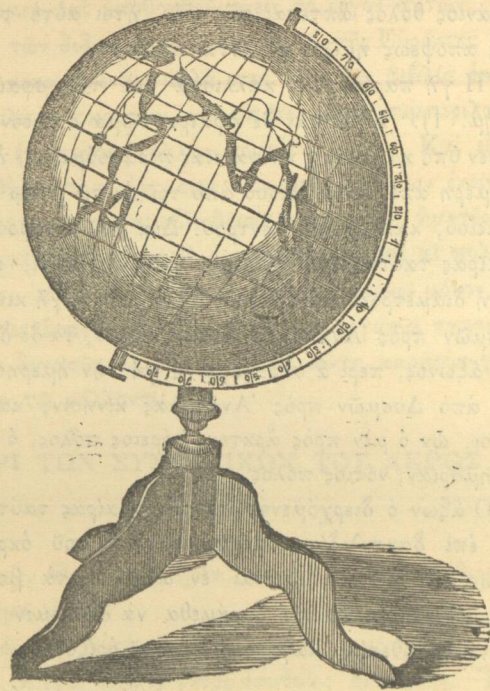
Ἐχει δὲ ἡ γῆ σχῆμα σχεδὸν στρογγύλλον, λέγω σχεδὸν στρογγύλον, διότι εἶναι περὶ μὲν τὸν Ἰσημερινὸν ἐξωγγωμένη, περὶ δὲ τοὺς πόλους πεπιεσμένη.

Τὴν γῆν δυνάμεθα νὰ εἰκονίσωμεν ὡς σφαῖραν ἐλευθέρως κινουμένην ἐν τῷ σύμπαντι. Κινεῖται δὲ, ὡς εἰπομεν, κανονικῶς περὶ τὸν ἥλιον, ὡς περὶ κέντρον, καὶ ἔχει διπλὴν τινα κίνησιν 1ον) ἐν διαστήματι ἑνὸς ἔτους ἢ ἐπὶ 365 ἡμερῶν καὶ 6 ὥρῶν μείον 11 λεπτῶν διαγράφει περὶ τὸν ἥλιον μέγιστον ἐπιμήκη (ὠσειδῆ) κύκλον καλούμενον *ἐκλειπτικὴν*. 2ον) Ἡ γῆ συνοδευομένη καὶ ὑπὸ τοῦ δορυφόρου αὐτῆς, τῆς Σελήνης, στρέφεται συγχρόνως περὶ ἑαυτὴν ἐκ Δυσμῶν πρὸς Ἀνατολὰς ἐν διαστήματι μιᾶς ἡμέρας, ἥτοι 24 ὥρῶν, ἐξ οὗ προκύπτει, ὅτι κατὰ τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ χρόνου τούτου τὸ ἓν μέρος τῆς γηίνης σφαίρας εἶνε ἐστραμμένον πρὸς τὸν ἥλιον καὶ ἔχει ἡμέραν, ἐνῶ τὸ ἄλλο εἶνε ἐστραμμένον ἀντιθέτως τοῦ ἡλίου καὶ ἔχει νύκτα.

Ἐκ γενομένων καταμετρήσεων εὐρέθη ὅτι ἡ μὲν διάμετρος τῆς γῆς εἶναι 12,700 τετραγωνικά χιλιόμετρα, ἡ δὲ περιφέρεια 40,000, ἡ δὲ ἐπιφάνεια 10,000,000. Ὁ ὄγκος, τέλος, ἥτοι τὸ μέγεθος αὐτῆς, εὐρίσκεται, ἐν πολλπλασιάζωμεν τὴν ἐπιφάνειαν ἐπὶ 1/6 τῆς διαμέτρου.

Ἔνεκα δὲ τούτου τοῦ μεγέθους δυνάμεθα ἀφ' ἐκάστης σκοπιᾶς καὶ δὴ καὶ τῆς ὑψίστης μικρὸν μόνον μέρος τῆς γηίνης ἐπιφανείας νὰ κατιδῶμεν. Τουτέστιν ἐκ τῆς ὑψηλοτάτης τοῦ λευκοῦ ὄρους τῶν Ἄλπεων κορυ-

φῆς μόλις δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν τὸ 1/25 αὐτῆς. Ἐκ τούτου δὲ παρατηροῦμεν, ὅτι τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ὑψωμένα ὄρη δὲν ἀλλοιοῦσι ποσῶς τὸ ἀρχικὸν αὐτῆς σχῆμα. Ἐν τοιοῦτον τμήμα τῆς σφαιρικῆς ἐπι-

(σχῆμ. 1).

φανείας τῆς γῆς φαίνεται ἡμῖν ὡσπερ πεδιάς. Διὰ τοῦτο ὑπέλαβον τὸ πάλαι τὴν γῆν ὡς πεδιάδα καλυπτομένην ὑπὸ τοῦ οὐρανίου θόλου, ὁμοίως πρὸς δίσκον ὠρολογίου ἔχοντα τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ὥρῶν καὶ καλυπτόμενον ὑπὸ τῆς ὑέλου. Ἡ γραμμὴ, δι' ἣς ὁ φαινόμενος οὐράνιος θόλος ἀπτεται τῆς γῆς, ἦτοι αὐτὸ τὸ τέρμα τῆς ἀπόψεως ἡμῶν, καλεῖται *ὀρίζων*.

Ἡ γῆ παρίσταται κάλλιστα διὰ τῆς σφαίρας (ἰδ. σχῆμ. 1). Καλεῖται δὲ σφαῖρα σῶμα στερεὸν πανταχόθεν ὑπὸ καμπύλης ἐπιφανείας περατούμενον, ἧς πάντα τὰ μέρη ἀπέχουσιν ἐξίσου ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ μέσῳ κειμένου σημείου, καλουμένου κέντρου. Διὰ τοῦ κέντρου δὲ τῆς σφαῖρας ταύτης ἐὰν φέρωμεν γραμμὴν τινα, καλεῖται αὕτη διάμετρος· ἡ διάμετρος δὲ περι ἢν ἡ γῆ κινεῖται ἐκ Δυσμῶν πρὸς Ἀνατολὰς λέγεται *ἄξων*, τὰ δὲ δύο ἄκρα τοῦ ἄξωνος, περὶ ἃ στρέφεται ἡ γῆ τὴν ἡμερησίαν αὐτῆς ἀπὸ Δυσμῶν πρὸς Ἀνατολὰς κίνησιν, καλοῦνται πόλοι, ὧν ὁ μὲν πρὸς ἄρκτον, βόρειος πόλος, ὁ δὲ πρὸς μεσημβρίαν, νότιος πόλος.

Ὁ ἄξων ὁ διερχόμενος διὰ τῆς σφαίρας ταύτης κείται ἐπὶ δακτυλίδιου, φερομένου ἐπὶ τοῦ ὀκρίθαντος οὕτως, ὥστε τοποθετεῖται ἐν αὐτῷ κατὰ βούλησιν. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τὸν ἄξωνα τοποθεσίας διαφόρους ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος.

(ἔπεται συνέχεια).

B

Θέλοντες νὰ δειξώμεν τὰς ἐν τῷ διδασκαλείῳ γινόμενας ἐργασίας, ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ παρόντος φυλλαδίου δημοσιεύοντες τὰς πρὸς διδασκαλίαν παρασκευὰς τῶν ἀπολυθέντων τὸ παρελθὸν ἔτος μαθητῶν. Διὰ τούτου δὲ οὐ μόνον τὴν κατάστασιν τοῦ Ἀθήνησι Διδασκαλείου καθίσταμεν φανεράν, ἀλλὰ καὶ τοὺς νῦν σπουδάζοντας παρορμῶμεν καὶ ὑποβοηθοῦμεν τὸ ἔργον αὐτῶν. Αἱ ἐργασίαι τῶν διδασκαλείων πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης δὲν μένουσι κεκρυμμένοι, ἀλλὰ κατ' ἔτος ὅλα βιβλία ἐκδίδονται πλήρη τοιούτων, καὶ τὰ περιοδικὰ συμπεριλαμβάνουσιν ἐν ἑαυτοῖς πολλὴν τοιαύτην ὕλην. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι αἱ ἐργασίαι τῶν διδασκαλείων ἐκείνων δὲν δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰς ἡμετέρας, ἀλλὰ δικαιολογεῖ ἡμᾶς τὸ ἀρτισύστατον καὶ αἱ πολλαὶ ἐλλείψεις, αἵτινες ἐλπίζομεν σὺν τῷ χρόνῳ μόνον θέλουσι γίνεαι ἐκποδῶν. Ὅταν γίνεται ἐργασία τακτικὴ, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἀποφέρῃ αὕτη καρποὺς γενναίους ἐν τῷ μέλλοντι.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΑΕΡΟΣ.

Σκοπός. Θὰ ἐξετάσωμεν τὸν ἀέρα, ὅπως μάθωμεν, τί πρᾶγμα εἶναι.

Ἀράδυσσις. Αὐτὸ τὸ δοχεῖον εἶναι κενὸν αὐτὴν τὴν στιγμὴν, ἣ ἔχει τίποτε ἐντὸς ἑαυτοῦ; Μαθητής. Ἐχει ἀέρα . . .

Διδάσκαλος. Ἄς τὸ ἐμβυθίσωμεν εἰς τὸ ὕδωρ . . .
διὰ τί ἄρα γε δὲν πληροῖ ἀκριβῶς τὸ ποτήριον ; Μαθ.
Διότι τὸ ἐμποδίζει ὁ ἀήρ. Δ. Λοιπὸν ὁ ἀήρ εἶναι ὕλη
ἀλλὰ πῶς δὲν τὸν ἐβλέπομεν ; Μ. Εἶναι ἀέριον ἀόρα-
τον... Δ. Πῶς ἄλλως δυνάμεθα νὰ βεβαιωθῶμεν, ὅτι ὁ
ἀήρ εἶναι ὕλη ; Μ. Ἐὰν τὸν θέσωμεν ἐντὸς ἐλαστικῆς
σφαίρας... Δ. Ἀφοῦ εἶναι ὕλη, ἄρα θὰ ἔχη καὶ βάρ-
ος· δυνάμεθα ἄρα γε νὰ τὸ προσδιορίσωμεν ; Μαθ.
Ἐὰν ζυγίσωμεν τὸ δοχεῖον πλήρες ἀέρος καὶ κενόν.
Δ. Διὰ τῶν λοιπῶν αἰσθητηρίων δυνάμεθα νὰ διακρι-
νωμεν τὸν ἀέρα ; Μ. Δυνάμεθα διὰ τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς
ἀφῆς. Δ. Ὁ ἀήρ εἶναι χρήσιμος εἰς τὸν ἄνθρωπον ;
Μ. Μάλιστα· ἵνα ἀναπνέωμεν, διότι πάντες γνωρίζο-
μεν, ὅτι ἄνευ ἀέρος οὐδὲ ἐπὶ ὀλίγον δυνάμεθα νὰ ζή-
σωμεν· ἵνα ἀκούωμεν, διότι ὡς γνωστὸν δι' αὐτοῦ δια-
δίδεται ὁ ἦχος· ἵνα ὀσφραινώμεθα, καθ' ὅσον αὐτὸς με-
ταφέρει εἰς τὴν ὀσφρησιν ἡμῶν τὰ μόρια τῶν ὀσφραν-
τῶν σωμάτων. Μεταφέρει τὴν μεγάλην θερμότητα τῆς
διακεκαυμένης ζώνης εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ἄλλων ζω-
νῶν, καὶ τὰνάπαλιν τὸ ψῦχος τῶν πόλων, καὶ δροσίζει
τοὺς κατοίκους τῆς διακεκαυμένης ζώνης· τὸν μετα-
χειρίζομεθα ὡς κινητικὴν δύναμιν, ἥτις κινεῖ τὰ ἱστιο-
φόρα πλοῖα, ἀνεμομύλους κλπ. ἰδίᾳ καθ' ὃν χρόνον δὲν
ἦτο ἐν χρήσει ὁ ἀτμός· ταξιδεύομεν διὰ τῶν ἀεροστά-
των· καὶ πλείστας ἄλλας ὠφελείας παρέχει. Δ. Λοι-
πὸν ἀφοῦ εἶναι τοσοῦτον χρήσιμος, ἀνάγκη ἵνα ἐξετά-
σωμεν αὐτὸν σήμερον.

Πείραμα.

Σύνθεσις. Ἐπεξεργασία. Δ. Τί παρατηρεῖτε
τώρα ἐντὸς τοῦ κώδωνος ; Μ. Ὅτι τὸ ὕδωρ ἀνῆλθε.
Δ. Τὸ νὰ ἀνέλθῃ τώρα, ἐνῶ πρότερον δὲν ἀνήρχετο,
ἔπεται ὅτι εἰς τὸν ἐσωτερικὸν ἀέρα συνέβη μεταβολή
τις, ὅτι δηλ. μέρος αὐτοῦ ὑπεχώρησεν· ἀλλ' ἄς ἐξετά-
σωμεν καὶ τὸ ποῖόν αὐτοῦ, ἵνα ἴδωμεν ἂν ὁ ὑπολειφθεὶς
εἶναι ὁ αὐτός ;...

Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ἀέρος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου δὲν
διατηρεῖται ἡ καῦσις, οὐδὲ ζωὴ δύναται νὰ ὑπάρχῃ· ἐὰν
λοιπὸν εἰσέλθῃ ζῶον ἐντὸς αὐτοῦ ἀποθνήσκει· ἕνεκα δὲ
τούτου τὸ ὠνόμασαν ἄζωτον, τὸ δὲ λοιπὸν, ἐντὸς τοῦ
ὁποίου διατηρεῖται ἡ καῦσις καὶ ἡ ζωὴ τὸ ὠνόμασαν
ζωογόνον, ἢ καὶ ὀξυγόνον, διότι ἐνούμενον μετὰ δια-
φόρων σωμάτων παράγει τὰ ὀξειδια.

Σύστημα.

Δ. Τί ἐμάθαμεν λοιπὸν περὶ τοῦ ἀέρος ; Μ. ὅτι εἶ-
ναι ὕλη, ἔχει βάρος, εἶναι διαφανής, ἐλαστικὸς κλπ.
πρὸς δὲ ὅτι εἶναι σύνθετος ἐκ δύο ἀερίων τοῦ ἄζωτου
καὶ ὀξυγόνου. Δ. Πόσον μέρος τοῦ ποτηρίου κατέλαβε
τὸ ὕδωρ ; Μ. Τὸ ἕν πέμπτον. Δ. Τοῦτο δεικνύει τὴν
μεταξὺ τῶν ἀναλογίαν κατ' ὄγκον· εἰς ὅποιονδήποτε
μέρος ἐγένετο τὸ πείραμα αὐτὸ παρατηρήθη ἡ αὐτὴ
σχέσις, ὅτι δηλ. ἐκ τῶν πέντε μερῶν τὰ τέσσαρα εἶναι
ἄζωτα καὶ τὸ ἕν ὀξυγόνον.

Ἐφαρμογή.

Δ. Ὄταν ὁ ἀήρ περιέχῃ καὶ ἄλλα αἲρια, ἐκτὸς τοῦ ἀζώτου, ὀξυγόνου, καὶ μικρᾶς ποσότητος ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ ὑδατῶν, ὡς θὰ μάθωμεν ἄλλοτε, ἄρα γε εἶναι καὶ τότε ὠφέλιμος εἰς τὸν ἄνθρωπον; Μ. Ὅχι· δύναται ν' ἀποβῆ δηλητηριώδης. Δ. Λοιπὸν οὐ μόνον δὲν πρέπει νὰ μένωμεν εἰς τοιοῦτον μεμολυσμένον αἲρα, ἀλλὰ νὰ φροντίζωμεν, ὅπως διατηρῆται καθαρὸς· τοῦτο δὲ θὰ κατορθώσωμεν, ἐὰν θάπτομεν πᾶν ὅ,τι δύναται ἵνα μολύνῃ αὐτόν, ἰδίᾳ δὲ τὰς ζωτικὰς καὶ φυτικὰς οὐσίας, ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν ὁποίων γεννῶνται πᾶσαι αἱ ἐπιδημικαὶ νόσοι.

Ἴσως εἰς τινὰ ἐγεννήθη ἡ ἀπορία περὶ τοῦ ἀζώτου ὅτι ἀφοῦ δὲν χρησιμεύῃ μῆτε εἰς τὴν ζωὴν, μῆτε εἰς τὴν καῦσιν, εἶναι τι ἄρα περιττόν, ἀλλὰ τότε διὰ τί ὁ Θεὸς νὰ τὸ δημιουργήσῃ. Ναὶ δὲν χρησιμεύει μῆτε εἰς τὴν ζωὴν, μῆτε εἰς τὴν καῦσιν, μῆτε εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν, λαμβάνει ὁμως ὡς ἄλλοτε θὰ ἴδωμεν μέρος εἰς τὴν σύστασιν τῶν σωμάτων· ἐὰν ὁμως ἔλειπεν ἐντελῶς, παρατηρήσατε τί θὰ συνέβαινε.

(Διάφορα διὰ τοῦ ὀξυγόνου πειράματα).

Λοιπὸν καὶ πυρκαϊὰ ἐὰν ἐγεννᾶτο θὰ διεδίδετο ταχέως καὶ ὁ περιορισμὸς αὐτῆς θὰ ἦτο δύσκολος· πρὸς δὲ ὁ κηρὸς, οἱ ἀνθρακες κλπ. ταχέως θὰ ἐξηφανίζοντο, καὶ αὐτὴ ἡ ἐντὸς τοῦ σώματος ἡμῶν καῦσις θὰ ἦτο με-

γίστη· ὥστε βλέπετε παιδία μου παντοῦ εὐρίσκομεν τὴν θεῖαν πρόνοιαν, παντοῦ τὴν θεῖαν σκοπιμότητα.

Δικαίως λοιπὸν πρέπει ν' ἀνακράζωμεν μετὰ τοῦ Προφητάνακτος

« Μέγας εἶ Κύριε καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου . . . »

Ἐν Ἀθήναις τὴν 33 Ἰουνίου 1881.

I. II.

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.

Διδασκαλία κατηχήσεως ἐν τῇ Δ'. τάξει.

Περὶ κυριακῆς προσευχῆς.

Σκοπός. Τώρα θὰ ἴδωμεν ἕνα τύπον προσευχῆς, τὸν ὁποῖον διέταξεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Ἀνάλυσις. Πῶς πρέπει νὰ προσευχώμεθα; Εἰ-
 ξεύρετε εἰς ποῖα μέρη προσευχόμεθα; Ἐδῶ εἰς τὸ σχο-
 λεῖον ὅταν προσευχώμεθα, ποίας προσευχὰς λέγομεν; κτλ.

Νέον μάθημα. Μίαν ἡμέραν ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐδίδασκε τοὺς ἀνθρώπους πλὴν ἄλλων ὠφελίμων τῇ ψυχῇ συμβουλῶν καὶ τοῦτο ὅτι δὲν πρέπει νὰ προσεύχωνται, καθὼς οἱ Φαρισαῖοι, οἱ ὁποῖοι προσευχόμενοι λέγουσιν πολλὰ τὰ ὁποῖα οὐ-

δὲν σημαίνουσιν, ἀλλ' ὅταν προσεύχωνται νὰ λέγωσιν ὀλίγα καὶ καλά. Διὰ νὰ δείξῃ δὲ τοῦτο εἶπεν εἰς αὐτοὺς τὸ « Πάτερ ἡμῶν ». Εἰς αὐτὴν τὴν προσευχὴν λέγομεν τὸν Θεὸν πατέρα « Πάτερ ἡμῶν » διότι οὗτος εἶναι ὁ πλάσας ἡμᾶς καὶ πάντα τὰ κτίσματα· λέγοντες δὲ ἡμεῖς τὸν Θεὸν πατέρα, πρέπει νὰ ἐνθυμώμεθα ὅτι οὗτος εἶναι πατὴρ ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπομένως ἡμεῖς εἴμεθα ἀδελφοὶ καὶ πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν τοὺς ἄλλους ὅπως τοὺς ἀδελφούς ἡμῶν. Μετὰ ταῦτα λέγομεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι εἰς τοὺς οὐρανοὺς, « ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς »· ὁ Θεὸς ὅμως δὲν εἶναι μόνον εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἀλλὰ πανταχοῦ παρών, λέγομεν δὲ τοῦτο, διότι θέλομεν νὰ παραστήσωμεν τὸν μεγαλοπρεπῆ οὐρανὸν ὡς τὸν θρόνον αὐτοῦ, ὅπου κατοικοῦν οἱ ἄγγελοι, οἱ ἄγιοι καὶ πάντες οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες ἔπραξαν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐπειτα λέγομεν « Ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου » διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν νὰ δοξασθῇ τὸ ὄνομά του καὶ νὰ θεωρῆται ὑφ' ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἅγιον, καὶ ὄχι μόνον τοῦτο. ἀλλὰ καὶ νὰ βασιλεύῃ πάντοτε ὁ νόμος του « ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου » καὶ ὄχι τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ αἱ ἐπιθυμίαι ἡμῶν. Πρὸς τοῦτοις νὰ γίνηται ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον θέλει, ὅπως εἰς τὸν οὐρανὸν, τοιοῦτοτρόπως καὶ εἰς τὴν γῆν. Μετὰ ταῦτα παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν νὰ δίδῃ εἰς ἡμᾶς τροφήν, ἢ ὅποια νὰ εἶναι ἀρκετὴ νὰ ζωογονῇ τὸ σῶμά μας καὶ νὰ ἀναπληρώνη τὸ ἀπολλύμενον μέρος· « τὸν ἄρτον ἡμῶν κτλ. » ζητοῦμεν δὲ μόνον διὰ τὴν σήμερον

δηλ. δὲν πρέπει ἐπὶ τῆς γῆς νὰ φροντίζωμεν διὰ νὰ θησαυρίζωμεν πλούτη καὶ τροφάς, ἀλλὰ καλὰς πράξεις, διὰ τροφάς δὲ μόνον νὰ φροντίζωμεν διὰ μίαν ἡμέραν. Ἐπειτα παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· « καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα κτλ. ». Ἀλλὰ διὰ νὰ συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ ὑποσχεθῶμεν ἀπὸ καρδίας, ὅτι θὰ συγχωρήσωμεν τὰς ἁμαρτίας τῶν ἄλλων. Τελευταῖον δὲ παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν νὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, δηλ. νὰ ἀπαλλάξῃ ἡμᾶς ἀπὸ τοιαύτας περιστάσεις, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ μᾶς φέρωσιν εἰς τὸ κακὸν καὶ νὰ νικηθῶμεν ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Αὕτη ἡ προσευχὴ καλεῖται κυριακὴ προσευχή.

Ἐπεξεργασία. Ποία εἶναι ἡ κυριακὴ προσευχή; ποῖος ἔδωκε ταύτην; Διὰ πόσα πράγματα παρακαλοῦμεν τὸν Θεόν; Τί σημαίνει ἕκαστον ἐξ αὐτῶν; Ἐνταῦθα θὰ ἐξηγήσωμεν καὶ τὰς δυσκόλους λέξεις τοῦ « πάτερ ἡμῶν ».

Σύστημα. Θὰ θέσω εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ μάθωσιν ἐκ στήθους τὴν κυριακὴν προσευχὴν κατ' οἶκον καὶ νὰ κάμωσι καὶ σύνθεσιν τοῦ περιεχομένου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Ἰουνίου 1881.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

Περὶ τῆς εἰς τὸ Χάνι τῆς Γραβιάς μάχης.

Ἰχνογραφία ἐπὶ τοῦ πίνακος τῆς ἐπαρχίας Βοιωτίας· τῶν στενῶν τῶν Θερμοπυλῶν· τοῦ ἀπέναντι τῆς Γραβιάς βουνοῦ· τῆς Γραβιάς· τοῦ Χανίου καὶ τῆς ἐμπροσθεν τούτου ἀγούσης ὁδοῦ. (ἑρωτήσεις περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ χανίου). Οἱ μαθηταὶ πλὴν τούτων, οὐδὲν γινώσκουσι.

Σ κ ο π ὀ ς

Σήμερον θὰ μάθωμεν « τὸ χάνι τῆς Γραβιάς. »

Ἀ ν ἄ λ υ σ ι ς

Ἐνταῦθα, εἰς τὰς Θερμοπύλας, ἐπολέμησε πρὸ 2,000 καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν ὁ Λεωνίδας μετὰ τριακοσίων στρατιωτῶν κατὰ μυριάδων Περσῶν· οὗτοι ἂν καὶ ἐγνώριζον ὅτι πάντες ἤθελον φονευθῆ, διὰ τὴν ἀγάπην ὅμως τῆς πατρίδος οὐδεὶς ἐδειλίασεν· ἀλλ' ἐπολέμησαν πάντες μετ' ἀπαραιμίλλου ἀνδρείας, καὶ ἐφονεύθησαν πάντες διὰ τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος καὶ διὰ τὴν ὑπακοὴν εἰς τοὺς νόμους.

Ἐνταῦθα προσέτι ἐπολέμησε καὶ ὁ Διάκος κατὰ τοῦ Ὁμέρ Βρυώνη, ὅστις ἤρχετο μετὰ 40 χιλ. στρατοῦ

ὅπως καταστρέψῃ ἐξ ὀλοκλήρου τὴν Ἑλλάδα· πρὸς πρόληψιν τοῦ μεγάλου τούτου δυστυχήματος ἔτρεξεν ὁ ὁ Διάκος καὶ ἄλλοι διὰ νὰ τοῦ ἀποκόψουν τὴν ὁδόν· ἀλλὰ μόνον ὁ Διάκος ἔμεινε μετὰ τῶν στρατιωτῶν του· δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀνθέξουν εἰς τὴν μάχην ἕνεκα τῆς πληθῆος τῶν ἐχθρῶν· ἐφονεύθησαν ὅλοι· ὁ Διάκος μόνος ζῆ! σύρει τὸ ξίφος, ὁρμᾷ εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν, κτυπᾷ . . . φονεύει . . . σφάζει . . . πλὴν δυστυχῶς θραύεται τὸ ξίφος του καὶ οὕτω συλλαμβάνεται ζῶν. Ὁ Ὁμέρ Βρυώνης τῷ ὑπέσχετο μέγала ἀξιώματα, εἰάν ἤρνεϊτο τὴν θρησκείαν του καὶ κατετάσσετο εἰς τὸν τουρκικὸν στρατόν, ἀλλ' ὁ ὑπερήφανος Διάκος ἀπαντᾷ «παληότουρκοι νὰ χαθῆτε!! Ἐγὼ Γραικὸς γεννήθηκα Γραικὸς θὲ νὰ πεθάνω»· ἐπροτίμησε δηλ. τὸν δι' ὀβελοῦ καὶ πυρᾶς θάνατον, ἢ τὴν ἄρνησιν τῆς θρησκείας, τὴν προσοσίαν τῆς πατρίδος, τὴν ἀπειθειαν εἰς τοὺς νόμους καὶ τὴν δουλείαν τῆς πατρίδος (ἐνταῦθα ἐξαιρεται, ζῶηροὺς χρώμασι τὸ σέβας πρὸς τὴν θρησκείαν, ἢ ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα, ἢ ὑπακοὴν εἰς τοὺς νόμους, καὶ ἡ ιδέα τῆς ἐλευθερίας).

Ἐ ρ ω τ ῆ σ ε ι ς σ υ γ κ ε ν τ ρ ω τ ι κ α ῖ .

Δι' ἰδικόν των συμφέρον ἐπολέμησαν ὁ Διάκος καὶ ὁ Λεωνίδας; πῶς καταλαμβάνομεν τοῦτο; τί θὰ ἔκαμνεν ὁ Διάκος ἢ ὁ Λεωνίδας, ἂν ἐζήτουν τὸ συμφέρον των; διατί δὲν τὸ ἔκαμον;

Φονευθέντος λοιπὸν τοῦ Διάκου, ἡ ὁδὸς ἔμεινεν ἐλευ-

θέρα εἰς τὸν Ὀμῆρ Βρυώνην· ἀλλὰ δὲν ἤργησε νὰ ξεφυτρώσῃ κι' ἄλλος Διάκος· οὗτος ἦτον ὁ ἥρωε υἱὸς τοῦ Ἀνδρούτσου, ὁ Ὀδυσσεύς· οὗτος διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Ὀμῆρ Βρυώνην ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ ἐνδότερα, ἐδιάλεξεν 120 παληκάρια καὶ ἦλθε καὶ ἐκλείσθη εἰς τὸ μικρὸ τοῦτο χάνι· (ἐνταῦθα διηγεῖται ὁ διδάσκαλος περιληπτικῶς τὸ ἱστορικὸν γεγονός· ἐπαναλαμβάνει τοῦτο διὰ συγκεντρωτικῶν ἐρωτήσεων, καὶ ἀμέσως ἐσέρχεται εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῆς α'. στροφῆς).

Ἐρμηνεία α'. στροφῆς.

Πρὶν ἢ ὁμως κλεισθῇ εἰς τὸ χάνι, ἀνέβη μὲ τὰ παληκάρια του εἰς τοῦτο τὸ βουνόν, τὸ ὁποῖον λέγεται Βουνὸν τῆς Γραβιᾶς· ἐδῶ ἐπάνω ἔστησε χορὸν· ἐχόρευσαν ὅλοι· ὁ Ὀδυσσεὺς ὠδήγει τὸν χορὸν· τὸ βουνὸν ἐβουύζεν ἀπὸ τὸν κρότον τῶν ὀργάνων· ὅλοι ἐχόρευον ὡς νὰ ἦσαν εἰς γάμον· τὰ ἀσημένια τοὺς ὄπλα ἔλαμπον, ἢ φουστανέλλα ἐμαύριζεν ἀπὸ τῆς λέρα· (ἡ ἐρμηνεία αὕτη γίνεται εἰς ἐκάστην στροφὴν, πρὶν ἢ αὕτη ἀπαγγελθῇ· ταύτην πρέπει καλῶς οἱ μαθηταὶ ν' ἀντιληφθοῦν, διότι εἶναι ἡ βᾶσις ἐφ' ἧς θὰ στηριχθῇ ἡ στροφή).

Ἀφοῦ λοιπὸν ἐπολέμησε τόσον ἀνδρείως ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ δὲν ἔχασε ἢ ἓνα μόνον στρατιώτην καὶ κατέστρεψε τόσους πολλοὺς ἐχθροὺς, οἱ ἄνθρωποι ἔπειτα διὰ νὰ τὸν δοξάσουν, διὰ νὰ τὸν ἐνθυμοῦνται, τοῦ ἐ-

βγαλαν τραγοῦδια, ἐκ τῶν ὁποίων ἐνθά μάθωμεν καὶ ἡμεῖς σήμερον, τὸ ὁποῖον λέγεται τὸ Χάνι τῆς Γραβιᾶς.

Νέον μάθημα.

Ἀπὸ κρότον ὀργάνων βοῖζει
τῆς Γραβιᾶς τὸ βουνὸν ἀντικρὺ
λάμπουν ὄπλα χρυσᾶ· καὶ λερὴ
φουστανέλλα μαυρίζει.

Ὁ διδ. ἀπαγγέλλει τοὺς δύο πρώτους στίχους μετὰ τοῦ προσήκοντος τόνου φωνῆς καὶ ἀπαγγελίας μέχρις ὅτου αὐθορμήτως οἱ μαθηταὶ ζητήσουσι νὰ τοὺς ἀπαγγείλωσι· τοὺς ἀπαγγέλλει 1ον εἰς, 2ον δύο ὁμοῦ, 3ον οἱ ἡμίσεις καὶ εἶτα ὅλοι ὁμοῦ οἱ μαθηταί· τότε ἀμέσως μεταβαίνει εἰς τοὺς δύο κατωτέρους ἐνθα ἐπαναλαμβάνει τ' αὐτά· καὶ τέλος συνδέει τοὺς πρώτους στίχους μὲ τοὺς ἀκολουθούς ἀπαγγέλλων αὐτοὺς ἐν συνεχείᾳ, κατ' ἔννοιαν, καὶ προσέχων εἰς τὸ μέτρον τοῦ ποιήματος· ἐπανάληψις τῆς ὅλης στροφῆς ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν.

Ἐρμηνεία 2ας στροφῆς· σύνδεσις 1η μετὰ τῆς 2ας στροφῆς καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς.

Ἠθικὰ συμπεράσματα.

1. Μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος.
2. Πείθου τοῖς νόμοις. κλπ.

Ο. Π. Δ.

Ἐκθεσις πρώτη.

ΓΑΛΗ ΚΑΙ ΚΑΜΗΛΟΣ.

Γαλῆ τις συνήντησέ ποτε καθ' ὁδὸν κάμηλον πρὸς τὴν ὁποίαν πλησιάσασα λέγει· «χαῖρε, φιλότατη ἀδελφή». Ἡ Κάμηλος ἐκπλαγεῖσα διὰ τὴν τοιαύτην προσφώνησιν τῆς Γαλῆς ἐρωτᾷ μετ' ἀπορίας αὐτὴν, «τί κοινὸν μεταξύ ἡμῶν, ὥστε νὰ μὲ ἀποκαλῆς ἀδελφὴν»; Ἄ, καὶ μήπως δὲν ἔχομεν τὸν αὐτὸν ὕβον ἀμφοτέρω, ἀπαντᾷ εὐχαρίστως ἡ Γαλῆ· καὶ ἅμα λέγουσα ἤρξατο πρὸς βεβαίωσιν τῶν λεγομένων νὰ κυροῦται καὶ νὰ σχηματίζῃ ὕβον. Τὴν κουφότητα αὐτῆς ταύτην παρατηρήσασα ἡ Κάμηλος καὶ θέλουσα νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν νὰ ἐννοήσῃ τὴν πραγματικὴν ἀξίαν της, ἔχετε δίκαιον λέγει, ὡς πρὸς τοῦτο, ἐπεθύμουν ὅμως νὰ μάθω ἐὰν ἔχῃς, ὡς ἀδελφὴ μου, καὶ πάσας τὰς ἄλλας ιδιότητάς οἱας καὶ ἐγώ. Πῶς ὄχι; λέγει ἡ Γαλῆ.—Τότε λοιπὸν θὰ δύνασαι νὰ βαστάξῃς οἷα καὶ ἐγὼ βάρη. Βεβαιότατα, λέγει ἡ Γαλῆ· ἵνα δὲ βεβαιωθῆς περὶ τούτου, ρίψον τὸ ἐπὶ τῆς ῥάχεώς σου βάρος ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μου. Ἡ Κάμηλος—ἥτις βεβαίως ἄλλο δὲν περιέμενε—μὲ ἐνδόμυχον χαρὰν τὸ ἐπὶ τῆς ῥάχεώς της βάρος κατέρριψεν ἐπὶ τῆς Γαλῆς· Μόλις τούτου γενομένου ἤρξατο ἐκπέμπουσα γοεράς κραυγὰς ἡ Γαλῆ ὀλολύζουσα καὶ λέγουσα· αἰμοὶ οἰμοὶ, !! ἐπνίγην ἐχάθην ἡ ταλαίπωρος! »

Ὡ χαῖρε φιλότατη, λέγει τότε πρὸς αὐτὴν ἡ Κάμηλος εἰρωνικῶς, μὴ δυσφόρει, ὦ ἀδελφὴ, ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις· διότι ἀπολαμβάνεις κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου.

Ἡ ἐν τούτῳ ὑπολανθάνουσα ἀλήθεια.

Ὁ ἀφελέστατος οὗτος μῦθος, παρέχει ἡμῖν ἐξόχως ἠθικὰ καὶ σπουδαίως ὠφέλιμα συμπεράσματα. Χωρὶς νὰ φοβώμεθα ὅτι θὰ φανῶμεν ὑπερβολικοὶ, ἐν πεποιθήσει λέγομεν, ὅτι, ἐὰν τὴν ἐκ τοῦ μύθου καὶ τούτου μόνου ἀπορρέουσιν ἠθικὴν ἀρχὴν ἐφήρμοζε πᾶσα οἰαδήποτε κοινωνία, ἡδύνατο νὰ προοδεύσῃ τὰ μέγιστα καὶ νὰ καταστῇ εὐδαίμων. Διότι τί ἄλλο ὑπονοεῖ ὁ μῦθος οὗτος, ἢ τὸ περίφημον τῶν ἀρχαίων λόγιον «Γνωθὶ σαυτὸν» ἐν ᾧ ὁ μέγας τῆς ἀρχαιότητος φιλόσοφος ἐθεμελίωσεν ἅπασαν τὴν ἑαυτοῦ φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ὁποίου διέβλεπε τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀνθρώπων; καὶ δικαίως. Διότι ὅταν ἐν μιᾷ κοινωνίᾳ ἕκαστον ἄτομον γινώσκον τὴν ἑαυτοῦ ἀξίαν φέρηται συμφώνως πρὸς αὐτὴν μὴ ἀξιοῦν, ὅτι γνωρίζει πράγματα ὅπως αὐτῷ ξένα, καὶ λόγου χάριν ὁ γεωργὸς γνωρίζει ὅτι δὲν εἶναι καὶ ἔμπορος, ὁ ἐργάτης ὅτι δὲν εἶναι καὶ τραπεζίτης, ὁ ἀπαίδευτος γνωρίζει τὴν θέσιν του ἀπέναντι τοῦ πεπαιδευμένου καὶ, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἕκαστος μένει ἐν ᾧ καὶ ἐκλήθη—ὡς λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος—τότε ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐκείνῃ καθίσταται ἐπιζήλος ἀρμονία, ἅπασαι αἱ μεταξύ τῶν ἀνθρώπων σχέσεις βαίνουνσι κανονικῶς καὶ ἡ κοινωνία ἐκείνη εὐδαι-

μόνεϊ. Ὄταν ὁμως ζητῶσιν, ὡς ἡ Γαλῆ, νὰ ἐξομι-
ῶνται πρὸς τοὺς πολὺ αὐτῶν προέχοντας καὶ παρα-
γνωρίζοντες τὴν ἑαυτῶν ἀξίαν ν' ἀναλαμβάνωσι βάρη
οὐχὶ ἀνάλογα πρὸς ἑαυτοὺς, ἀλλὰ βαρέα καὶ δυσθά-
στακτα, τότε βεβαίως ἐπέρχεται γενικὴ παραλυσία καὶ
χαλάρωσις εἰς τὰς διαφόρους κοινωνικὰς τάξεις τῶν
ἀνθρώπων καὶ ἡ κοινωνία αὕτη θέλει πάθει ὅτι καὶ
ἡ Γαλῆ.

Ἄλλ' ἵνα ἐν μιᾷ κοινωνίᾳ ἐπέλθῃ ἡ ποθητὴ αὕτη
γνώσις παρ' ἐνὸς ἐκάστου τῆς ἑαυτοῦ ἀξίας εἶναι ἀ-
νάγκη τὰ άτομα αὐτῆς νὰ τύχωσιν ἀγωγῆς καὶ μορ-
φώσεως οἷα ἐμπρέπει εἰς τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου.
Ἄλλως εἶναι ἀδύνατον νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἀρχὴ
αὕτη.

Ἄς ἐλπίσωμεν δὲ ὅτι θὰ ἔλθῃ ποτὲ ἡ ἡμέρα αὕτη
καθόσον ὁ ἀληθῶς εὐνοούμενος πολιτισμὸς εἰς τοῦτο
τείνει διηνεκῶς νὰ φθάσῃ διὰ τῆς ἐπιμεμελημένης καὶ
ἀληθοῦς μορφώσεως.

Γ. ΔΑΔΔΑΚΗΣ.

ΣΗΜ. Ἡ ἔκθεσις αὕτη εἶναι ἔργον μαθητοῦ τῆς Β'
τάξεως τοῦ Διδασκαλείου καὶ δημοσιεύεται, ὅπως ἐ-
γράφῃ τὸ πρῶτον, ἵνα δειχθῇ ἡ ἐργασία τῶν μαθητῶν
καὶ ἐν τῷ σπουδαίῳ τούτῳ μαθήματι.

ΠΕΡΙ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΠΑΡ' ΕΛΛΗΣΙ.

Ἡ ἀγωγή κατὰ τοὺς ἠρωϊκοὺς χρόνους τοῦ Ἑλλη-
νικοῦ ἔθνους σκοπὸν εἶχε τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀνδρὸς τὴν
ἐν λόγοις καὶ ἔργοις φανερομένην, (ὁ Πηλεὺς ἀπαιτεῖ
παρὰ τοῦ Φοίνικος τοῦ παιδαγωγοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀχιλ-
λέως, ὅπως καταστήσῃ τοῦτον ἱκανὸν ἀμύθων τε ῥη-
τῆρ' ἔμεναι, πρηκτῆρά τε ἔργων, Ἰλ. I, 443), ὡς καὶ
τὴν τῆς ἐν τῇ ἡσυχίᾳ τοῦ οἴκου ἐργαζομένης γυναικός.
Ἐπειδὴ δὲ ἡ πολιτεία μὲ τὰς διοργανισμένας κοινότη-
τας καὶ κοινωνικὰς τάξεις αὐτῆς διατελεῖ εἰσέτι ἐν
σπέρματι, ὁ ἐξωτερικὸς τύπος τῶν κοινωνικῶν σωμα-
των καὶ ἐπομένως καὶ ὁ τρόπος τῆς ἀγωγῆς ὀρίζεται
ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ γένους καὶ τῆς οἰκογενείας· ἀλ-
λὰ τὰ δύο θεμελιώδη συστατικὰ τῆς κατὰ τοὺς ἱστο-
ρικοὺς χρόνους ἀγωγῆς τῶν Ἑλλήνων, ἡ μουσικὴ καὶ
ἡ γυμναστικὴ, εὐρίσκονται ἤδη κατὰ τοὺς ἠρωϊκοὺς
χρόνους. Τὸ πρῶτον στάδιον τῆς ἀγωγῆς διανύεται ἐν-
τὸς τῆς οἰκογενείας, τὸ δὲ ὑλικόν, οὐ γίνεται χρῆσις
πρὸς τὴν μόρφωσιν τοῦ πνεύματος, εἶναι περιωρισμένον.
Ἐκτὸς δηλονότι τοῦ ἄδειν καὶ τοῦ καθαρίζειν περιλαμ-
βάνει μικρὸν τινα κύκλον πρακτικῶν γνώσεων, δι' ὧν
ἐσκοπεῖτο τὸ μὲν ἡ ἠθικὴ μόρφωσις τῆς ἀκάκου καρ-
δίας τοῦ νέου ἐν τε τῇ δημοσίᾳ καὶ τῇ οἰκιακῇ ἀνα-

στροφή, τὸ δὲ ἢ τοῦ νοῦ ἀνάπτυξις πρὸς τὴν ἰκανότητα τοῦ ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ κρίνειν. Ἰδίως ὁμως προσεΐχον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς δυνάμεως καὶ δεξιότητος τοῦ σώματος διὰ τῶν γυμνασίων καὶ ἀγώνων, τῶν ὁποίων μετὰ ζήλου μετεΐχον, ὅπως συμφώνως τῷ πνεύματι τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων, οἱ ὠριμώτεροι τῶν παιδῶν καὶ οἱ εἰς τὴν νεανικὴν ἡλικίαν εἰσερχόμενοι. Ἐπι ἀπλουστερα ἦν ἡ ἀγωγή τοῦ γυναικείου φύλου, οὗ ἡ ἐνέργεια περιωρίζετο ἐντὸς τοῦ οἴκου καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ νῆθειν καὶ ὑφαίνειν ἀνεφέρετο («τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε, ἱστόν τ' ἡλακάτην τε», λέγει ὁ Τηλέμαχος πρὸς τὴν μητέρα του ἐν Ὀδυσ. α, 356, ἰδ. καὶ δ, 131. ζ, 53)· τὸ ἄδειν, γνῶσις ὠφελίμων καὶ βλαβερῶν βοτανῶν, ἀπλῶν διδαγμάτων οἰκιακῆς ἠθικῆς καὶ συντόμων ἠθικῶν ἀποφθεγμάτων ἀπαντᾶσι μόνον παρὰ παρθένους τῶν βασιλέων.

Κατὰ τὰς μετὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους ἑκατονταετηρίδας οὐδὲν νέον ἐμφανίζεται μέχρι Λυκούργου· ἡ γυμναστικὴ ἔμεινε τὸ κύριον συστατικὸν τῆς σωματικῆς ἀνατροφῆς, λαβοῦσα ἀπὸ τῆς ἀναζωπυρήσεως τῶν μεγάλων ἀγώνων ποικιλωτέραν καὶ ἐντεχνωτέραν διαμόρφωσιν.

Νέα καὶ ἀναμορφώσεως ἐποχὴ ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἀγωγῇ ἄρχεται μετὰ τοῦ Λυκούργου, ὃς διὰ τῆς νομοθεσίας αὐτοῦ ἀνεκαίνισε τὴν πολιτείαν τῶν Σπαρτιατῶν καὶ συνέδρασε στενώτατα τὴν ἀγωγήν μετὰ τοῦ πολιτικοῦ βίου οὕτως, ὥστε ὁ Σπαρτιατῆς ἄνευ τῆς

πρώτης ἦτο ἄχρηστος διὰ τὸν δεύτερον. Ἄλλ' ἐν ᾧ ἐν Σπάρτῃ, ἐν ἀπάσαις ταῖς σχέσεσιν, ἐπομένως καὶ ἐν τῇ ἀγωγῇ, ἐπεκράτει ὁ αὐστηρὸς χαρακτήρ τῶν Δωριέων καὶ αὐστηρὰ τήρησις τῶν παραδεδομένων, ἐν Ἀθήναις ὑπερίσχυεν ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἥτις ἐπέτρεπε μὲν πρόοδον ἐν τῷ πολιτισμῷ, δὲν ἐσκόπει ὁμως τὴν ἀνατροπὴν τῶν ὑπὸ τοῦ χρόνου καθιερωμένων.

Ὅσον ἀφορᾷ ἐν πρώτοις εἰς τὰς Ἀθήνας, τὸ κέντρον συμπάσης τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, («ξυνελών τε λέγω τὴν πᾶσαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος παιδευσιν εἶναι», Θεουκυδ. 2, 41), ἐνταῦθα δὲν ἔλαβε μὲν χώραν τοιαύτη ὀλοσχερῆς συγχώνευσις τῆς ἀγωγῆς μετὰ τοῦ ὄργανισμοῦ τῆς πολιτείας, ὡς ἐν Σπάρτῃ ἐν τούτοις καὶ ἐνταῦθα οἱ γονεῖς, εἰ καὶ αὐτοὶ πρῶτοι εἶχον τὸ καθῆκον τῆς ἀγωγῆς τῶν ἰδίων παιδῶν, δὲν ἐξεπλήρουον ὁμως αὐτὸ κατὰ τὴν ἑαυτῶν αὐθαιρεσίαν, ἀλλ' ὑπεχρεοῦντο ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ Σόλωνος νὰ ἀποβλέπωσι πρὸς τινα κανονικὸν ἐπίσημον τύπον τῆς τε πνευματικῆς καὶ σωματικῆς μορφώσεως τῶν ἑαυτῶν τέκνων.

Τὰ πρῶτα τῆς ζωῆς ἔτη διῆγεν ὁ παῖς ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς μητρὸς, τῆς τροφοῦ καὶ τῆς θεραπαίνης, αἵτινες, εὐθὺς ὡς ἐξηγεῖρετο ἐν αὐτῷ ἡ δύναμις τοῦ ἀντιλαμβάνεσθαι, παρεΐχον αὐτῷ τὴν πρώτην πνευματικὴν διέγερσιν διηγούμεναι διαφόρους μύθους. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἔκτου τῆς ἡλικίας ἔτους παρελάμβανε τὸν παῖδα ὁ παιδαγωγός, ὃς συνήθως ἦν δούλος· ἀπὸ τοῦδε ἠκολούθει οὗτος πάντοτε τὸν παῖδα καὶ συν-

ώδευεν αὐτόν, ἅμα ἤρχιζεν ἢ κυρίως διδασκαλία, εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ γραμματοδιδασκάλου. Ἐνταῦθα ἤσχυλειτο κατὰ πρῶτον ὁ παῖς εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν γραμμάτων, εἰς τὸν συλλαβισμόν καὶ κατόπιν εἰς τὸ ἀναγινώσκειν τὰς λέξεις καὶ γράφειν. Μετὰ ταῦτα ἤκολούθει ἀνώτερός τις βαθμὸς τῆς διδασκαλίας, ὅστις συνίστατο ἰδίως ἐν τῷ ἀπομνημονεύειν καὶ ἀπαγγέλλειν ποιητικὰ τεμάχια, ἰδίως διδακτικὰ καὶ ἠθικὰ κατὰ τὴν ὕλην, καὶ κατ' ἐξοχὴν ὁμηρικὰ ἔπη. Κατὰ δὲ τὴν ἠθικὴν ἐποψὴν κυρίως ἐσχόπουσαν νὰ ἐθίζωσι τὰς ψυχὰς τῶν νέων εἰς τὴν φρόνησιν, εὐβουλίαν καὶ σωφροσύνην, καὶ εἰς τὴν τήρησιν τῶν καλῶν ἐθίμων. Εὐθύς δ' ὡς αἱ σωματικαὶ δυνάμεις ἀνεπτύσσοντο καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος προσεκτῶντο τὴν δέουσαν σύστασιν καὶ ἰσχύϊν, ἤρχετο ἡ σωματικὴ ἀνατροφή διὰ τῶν γυμναστικῶν ἀσκήσεων. Καὶ τὸ ὀρχεῖσθαι δὲ ἔδει μετ' ὀλίγον νὰ χρησιμεύῃ ὡς στοιχεῖον μορφωτικόν· διότι ἢ ἐν αὐτῷ ἐπικρατοῦσα μιμητικὴ ἀπένειμεν εἰς τὸ σῶμα σύμμετρον στάσιν καὶ ῥυθμόν ἐν τῇ κινήσει, καὶ συνημμένον μετὰ τῶν πανηγυρικῶν χορῶν ἐπέδρα ὠφελιμώτατα ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ νεαροῦ Ἕλληνος. Ἐν δὲ τῇ ἐφηβικῇ ἡλικίᾳ ἤσκειτο τέλος ὁ νέος ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ ἐν τῇ ἵππικῇ, δι' ὧν ἐμορφοῦτο εἰς φύλακα τῆς πολιτείας. Βραδύτερον, ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὑψώθη μὲν ἔτι μᾶλλον ἡ πνευματικὴ ἀγωγή, καθόσον ὁ κύκλος τῶν ἀντικειμένων τῆς διδασκαλίας εὐρύνη προστεθείσης τῆς ῥητορικῆς καὶ ποιητικῆς, δια-

λεκτικῆς καὶ φιλοσοφίας, γεωμετρίας καὶ ἀστρονομίας· ἀλλ' ἡ ἀρχαία καὶ σεμνοπρεπὴς παιδεία ἔλαβε τὸ καιριώτατον τραῦμα, καθόσον αἱ ἠθικαὶ ἀρχαὶ ἀνετραπήσαν παντελῶς ὑπὸ τῶν δεινῶν τοῦ ὀλεθριωτάτου ἐκαίτου πολέμου.

Ἐν Σπάρτῃ, τῇ σπουδαιοτάτῃ τῶν δωρικῶν πολιτειῶν, ὁ πρῶτιστος τῆς ἀγωγῆς σκοπὸς ἦν τὸ ποιῆσαι τὴν ἀτομικὴν βούλησιν ἀπολύτως ὑπήκοον τῇ βουλήσει τοῦ ὄλου. Μέχρι τοῦ ἐβδόμου ἔτους ὁ παῖς ἀνήκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν, ἔκτοτε δὲ ἴστατο ἀμέσως ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς πολιτείας. Καὶ δὲν παρημελεῖτο μὲν οὐδαμῶς ἡ πνευματικὴ διάπλασις τῆς αὐξανομένης νεότητος, ὑπετάσσετο ὅμως εἰς τὴν σωματικὴν. Προχωροῦσης τῆς ἡλικίας ἐγένετο ἡ παιδεία αὐστηροτέρα, ὅπως τὸ σῶμα ἀποσκληρύνηται καὶ κρατύνηται πρὸς ἐγκαρτέρησιν πάσης ταλαιπωρίας καὶ πάσης στερήσεως, καὶ αὐταὶ αἱ παρθέναι ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ ὑποβάλλωνται εἰς τοιαύτας ἀσκήσεις, εἰ καὶ μετριωτέρας. Ὡς κύριον τῆς μορφώσεως μέσον ἐθεωρεῖτο τοῦλάχιστον κατὰ τοὺς πρῶτους χρόνους ἡ μουσικὴ, οἱ νέοι καὶ οἱ παῖδες τῆς Σπάρτης δὲν τὸ ἐθεώρουσαν αἰσχύνην νὰ ὁμολογῶσι δημοσίᾳ τὴν ἄγνοιαν αὐτῶν ἐν ταῖς ἐπιστήμασι· ἀλλ' ἀντὶ τούτου ἐκαυχῶντο ἐπὶ τῇ ἑαυτῶν μουσικῇ. Ὅτι ὅμως οἱ Σπαρτιᾶται παρὰ τὴν καταφρόνησιν μεθ' ἧς ἀπέβλεπον πρὸς τὰς κυρίως ἐπιστημονικὰς γνώσεις ἦσαν δεινότατοι εἰς τὸ ἐκφράζειν ἐν λογικῇ τάξει τὰ ἑαυτῶν νοήματα καὶ ὅτι παρὰ τὴν περιφρόνησιν,

μεθ' ἧς πᾶν ξένον καὶ ἄλλοδαπὸν ἀπέκρουον, ἐγίνωσκον κατὰ βάθος νὰ κρίνωσι περὶ τῶν ἐκτὸς τῆς πατρίδος πραγμάτων, τοῦτο καταφαίνεται ἀρκούντως ἐκ τῶν λόγων, οὓς ὁ Θουκυδίδης ἀποδίδει εἰς τοὺς πολιτικούς καὶ στρατηγούς αὐτῶν. Μετὰ τοὺς χρόνους τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς παρκαμῆς τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ εἰσεχώρησαν καὶ εἰς τὴν Σπάρτην, ὡς εἰς ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, νέα καὶ πολυειδέστερα στοιχεῖα παιδείας. Κατ' ἐξοχὴν δὲ συνέβη τοῦτο ἀφ' ὅτου ἡ πολυμαθία τῶν Ἀλεξανδρίνων λογιῶν ἤρξατο νὰ εὐρύνη τοὺς κύκλους τῆς ἐμπειρικῆς γνώσεως. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐγκυκλοπαιδικῇ οὕτως εἰπεῖν τροχιᾷ προὔχῳρει ἡ μέθοδος τῆς ἀγωγῆς ἐν Ἑλλάδι καὶ μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐλευθερίας ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Ῥωμαίων καὶ Βυζαντινῶν. Αἱ γυμναστικαὶ ἀσκήσεις δὲν ἐκαλλιεργοῦντο μὲν πλέον κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους τοῦ Ἑλληνισμοῦ χρόνους γενικῶς οὐδὲ μετὰ τοῦ ἐνθέρμου ἐκείνου ἐθνικοῦ ζήλου ὡς ἐν τοῖς κλασικοῖς χρόνοις· ἐν τούτοις ἐθεωροῦντο εἰσέτι ὡς συστατικὰ τῆς τῶν παιδῶν ἀγωγῆς, καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων ἔτι τοῦ Θεοδοσίου ἐτελοῦντο οἱ μεγάλοι ἀγῶνες, εἰ καὶ οὐχὶ μετὰ τοῦ ἀρχαίου ἐνθουσιασμοῦ, ἀλλ' εἰσέτι μετ' ἐξέζητημένης λαμπρότητος καὶ πολλοῦ πλήθους παρόντος.

Δ. ΟΛΥΜΠΙΟΣ.

Ο ΑΗΡ ΕΧΕΙ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑ.

Περὶ τοῦ ἀέρος γινώσκωμεν ἤδη ὅτι εἶναι ὕλη¹ καὶ ὅτι ἔχει καὶ βᾶρος². Ἐκτοτε εἶπομεν περὶ αὐτοῦ ὅτι ὑποπίπτει καὶ εἰς τινὰς τῶν αἰσθήσεων ἡμῶν, ἰδίως δὲ τὴν αἴσθησιν τῆς ἀφῆς· νῦν δὲ θέλωμεν μάθει ὅτι καὶ εἰς τὴν αἴσθησιν τῆς ὀράσεως ὁ αἰὴρ ὑποπίπτει, καὶ ὅτι τὸ χρῶμα αὐτοῦ εἶναι κυανοῦν. Πολλοὶ ἴσως θέλετε ἀπορεῖ πῶς μέλλομεν νὰ σᾶς κάμωμεν νὰ ἴδητε πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον καίτοι γινώσκετε πλέον ὡς ὕλην καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ζῆτε καὶ συνηθέστατα καὶ τὴν βοήν αὐτοῦ ἀκούετε καὶ τὴν ψυχρότητα αὐτοῦ δοκιμάζετε, ὅμως, ὡς νομίζετε, μέχρι τοῦδε οὐδέποτε εἶδετε καὶ μάλιστα ὑπὸ κυανοῦν χρῶμα. Εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ποτῆριον πλήρες ἀέρος δὲν φαίνεται κυανοῦν, ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν πρέπει καὶ νὰ σπεύσωμεν ὅπως συμπεράνωμεν ὅτι ὁ αἰὴρ οὐδὲν ἔχει χρῶμα· τίς οἶδεν ἂν τοῦτο δὲν εἶναι λάθος τοῦ ὀφθαλμοῦ; τίς δύναται νὰ βεβαιώσῃ ἡμᾶς ὅτι ὁ ἡμέτερος ὀφθαλμὸς εἶναι τοσοῦτ' τέλειος καὶ εὐαίσθητος, ὥστε νὰ διακρίνῃ καὶ τοὺς χρωματισμοὺς τοὺς ἀσθενεστάτους; Ἄπ' ἐναντίας, πλεῖστα παραδείγματα ὑποστηρίζουσιν ἡμῖν τὴν ἀντίθετον γνώμην· καὶ ἰδοῦ·

¹ φύλλ. Α' καὶ Β'.

² « Ε'.

1) Υπάρχουσι λεπτά άραχνοειδή ύφάσματα, οία αί κυρίαι μεταχειρίζονται έν ταίς πόλεσιν ώς καλύπτρας ύπό τὸ ὄνομα γάζαι, καί φέροντα πολλάκις λεπτοτάτους τινάς χρωματισμούς, τούς ὁποίους ὁ ὀφθαλμός ἡμῶν δυσκολεύεται νά διακρίνη ὅταν παρατηρή ἔν μόνον τοῦ ύφάσματος φύλλον. Ὅταν ὅμως παρατηρήσωμεν πολλάς αὐτοῦ πτυχάς ἐπικειμένας ἀλλήλων, διακρίνομεν καλῶς τὸν χρωματισμόν· τοῦτο δὲ πράττουσι καί αἱ κυρίαι ὁσάκις ἀγοράζουσι τοιαῦτα ύφάσματα.

2) Πολλὰ ἄμμοι, δι' ὧν γράφοντες ἐπιπάσσομεν τὰ ἔτι ὑγρά γράμματα, φέρουσι λεπτούς τινάς χρωματισμούς, οἷον ἀσθενῆ κυανοῦν ἢ λεπτόν ἐρυθρόν, σαφῶς καί ἐξ ἀποστάσεως διακρινόμενους· ὅμως, ἐάν ἐξ αὐτῶν ὁ ὀφθαλμός ἔνα μόνον κόκκον παρατηρήσῃ, μεγάλην δυσκολίαν εὐρίσκει, ἐνίοτε δὲ καί ὅλως ἀδυνατεῖ ὅπως διακρίνη τὸ ἀνήκον αὐτῷ χρώμα.

3) Τὸ αὐτὸ δὲ παρατηρεῖται καί ἐπὶ τῶν ὑγρῶν, ὅσα ἔχουσι ἀσθενῆ χρωματισμόν, οἷον ὁ κοινὸς ῥητινίτης, ὅστις φέρει χρωματισμόν ἀσθενῆ ἠλεκτρόχρου. Ἄς λάβωμεν ἔν μέγα ποτήριον, ἕτερον στενόν, οἷα τὰ τῆς βικλῆς, καί προσέτι ἔνα σωλῆνα ὑάλινον στενόν, πληρώσωμεν δὲ τοιοῦτου οἴνου καί τὰ τρία ταῦτα δοχεῖα· ἐν τῷ πρώτῳ θέλομεν ἶδει σαφῶς τὸ γνωστὸν ἠλεκτρόχρου χρώμα τοῦ ῥητινίτου, ἐν τῷ δευτέρῳ μόλις θά διακρίνωμεν αὐτὸ καί ἐν τῷ σωλῆνι ὁ ὀφθαλμός ἡμῶν οὐδὲν διακρίνει χρώμα. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον εἰς λευκῆν ὑάλινην φιάλην πλήρη ῥητινίνου ἢ ἀνοικτοῦ ἔ-

ρυθροῦ οἴνου ἐάν παρατηρήσωμεν, βλέπομεν ὅτι ἐνῶ τοῦ ἐν τῷ σώματι τῆς φιάλης εὐρισκομένου οἴνου τὸ χρώμα διακρίνεται καί πόρρωθεν σαφῶς, τὸ ἐν τῷ λαιμῷ μέρος τοῦ οἴνου εἰς τὸν ἡμέτερον ὀφθαλμὸν ἐμφανίζεται σχεδὸν ἄχρουν.

4) Ἀλλὰ διατί νά ζητῶμεν ἀλλαγῶν παραδείγματα, ἀφοῦ τόσῳ γνωστὸν εἶναι πᾶσι τὸ ὕδωρ; Τίς δὲν γνωρίζει ὅτι ἡ θάλασσα εἶναι κυανῆ ὡς καί πᾶν ὕδωρ ὀρώμενον ἐν μεγάλῃ ποσότητι; καί ὅμως ἐν ποτήριον ὕδατος εἰλημμένον ἐκ τῆς θαλάσσης ἐμφανίζονται ἡμῖν ἄχρουν.

Τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο συμβαίνει καί ἐπὶ τοῦ ἀέρος. Τὸ χρώμα, ὅπερ παρουσιάζει μικρὰ ποσότης ἀέρος, ὁ ὀφθαλμός ἡμῶν δὲν τὸ διακρίνει, καί ἐν ποτήριον ἀέρος ἐμφανίζεται ἡμῖν ἄνευ χρώματος, ὁμοίως δὲ καί ὀλόκληρος ὁ ἀήρ ὁ πληρῶν τὸ δωμάτιον ἡμῶν. Ἄλλ' ἐάν παρατηρήσωμεν ἀέρος μεγάλην ποσότητα, ὅση λ. χ. ὑπάρχει μέχρις ἀπομεμακρυσμένου τινὸς ἀπέναντι ὄρους ἢ πρὸς τὰ ἄνω ἡμῶν, ἐάν εὐρισκώμεθα ἐν ὑπαίθρῳ, ἀμέσως β λ ε π ο μ ε ν κ υ α ρ ο ὕ ρ τ ι γ λ υ κ ῦ τ α τ ο ν χ ρ ῶ μ α ὅπερ εἶναι τὸ τοῦ ἀέρος. Τὸ χρώμα τοῦτο λέγεται καί οὐράγιον (κ. οὐρανί), διότι κατὰ τὰς ἐπικρατούσας παρὰ τῷ λαῷ δοξασίας ἀνήκει εἰς τὸν οὐρανόν· ἀλλὰ τί ἐστὶν οὐρανός; Μήπως εἶναι ὕλη, ὥστε νά ἔχη καί χρώμα; Οὐχί. Οὐρανός εἶναι τὸ ὑπεράνω ἡμῶν χάος· καί ἐπειδὴ μεταξύ ἡμῶν καί αὐτοῦ ὑπάρχει ἀήρ, καί διὰ μέσου τοῦ ἀέρος ἡμεῖς βλέπομεν, ἀποδίδομεν καί τὸ χρώμα τοῦ ἀέρος τὸ κυανοῦν εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπως καί αἱ φέροντες κατὰ τὸ θέρος κυανὰ ὀματοῦάλια, ἀποδίδουσι τὸ χρώμα αὐτῶν καί ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

Τῆ 16ῃ π. Αὐγούστου ἐτελεύτησε τὸν βίον ἐν Σύρῳ ὁ ἐκεῖ διδάσκαλος καὶ ἡμέτερος ἀνταποκριτὴς **ΑΝΔΡΕΑΣ Κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ**. Νέος μόλις 17ετῆς, ὀργῶν ἐπὶ τὰ καλὰ, ἔχων δὲ διακούσει τὰ μαθήματα τῶν τριῶν γυμνασιακῶν τάξεων, κατετάχθη πλήρης ἐνθουσιασμοῦ ἐν τῇ δευτέρῳ τοῦ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείου τάξει, ἐνθα καὶ τοι ἐλάχιστα διέθετεν ὑλικά μέσα ὁμως ἀνερριχήθη ταχέως ἐπὶ μίαν τῶν ἐπιφανεστάτων θέσεων μεταξύ τῶν συμφοιτητῶν του, καὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους προήχθη εἰς τὴν ἀνωτάτην τάξιν διὰ τοῦ βαθμοῦ *Ἀριστα*. Ἐξακολουθήσας δὲ μετ' αὐξήσαντος ὁλονὲν ζήλου τὰς σπουδὰς αὐτοῦ, ἠξιώθη κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ καὶ ἀνεγνωρίσθη δημοδιδάσκαλος πρωτοβάθμιος. Ἡ Σ. Κυβέρνησις θεωροῦσα ἄξιον ἐν τῷ δήμῳ Σύρου νὰ εἰσαγάγῃ ἐν τοῖς πρώτοις τὸ νέον σύστημα τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἀπέστειλεν ἐκεῖ καὶ τὸν ἀγαπητὸν Ἀνδρέαν μετ' ἑτέρου συναδέλφου του, ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ ῥηθεὶς δῆμος ἀντέμειψεν ὅπως αὐτὸς ἠννόει τοὺς νέους διδασκάλους τῶν τέκνων των, ὁ δὲ ἀτυχὴς Ἀνδρέας, καὶ τοι στερούμενος καὶ αὐτῆς τῆς νεομισμένης τῷ βαθμῷ αὐτοῦ ἀντιμισθίας, ὁμως ἐγκατατερῶν ἐν τῷ καθήκοντι, μετὰ τινὰς μῆνας ἠσθένησεν ἐν τῷ μέσῳ μεγάλης πενίας, καὶ ἐπὶ τέλους ἔπεσεν ἐν αὐτῇ τῇ πρώτῃ ἀνήθει του ἀληθῆς ἀπόστολος τοῦ νέου ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος τοῦ λαοῦ. Αἰωγία σου ἡ μνήμη, ἀγαπητὲ Ἀνδρέα.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΠΑΞ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΕΠ' ΩΦΕΛΕΙΑ.

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘ. 11

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1881.

ΟΜΙΛΙΑ Γ'.

Περὶ ἀγωγῆς τῆς γυναικὸς ὡς παρθένου,
μητρὸς καὶ συζύγου.

(Συνέχ. ἴδ. φυλλ. 40^{ον} σ. 307).

Κυρταὶ καὶ Κύριοι,

Ὁ θεμέλιος λίθος τῆς συστάσεως τοῦ οἴκου εἶναι ἡ ἀγάπη δι' αὐτοῦ, ὡς διὰ δεσμοῦ ἀδαμαντίνου, συνέχεται καὶ συγκρατεῖται ἡ οἰκογένεια, κραταιοῦται καὶ αὐξάνει ἐν εὐλογίαις Θεοῦ. Ἡ οἰκία, ὅταν τὰ συνιστῶντα αὐτὴν μέλη ἀμοιβαίως ἀνταγαπῶνται, ὁμοιάζει πως κατὰ τὴν ῥῆσιν τοῦ ψαλμῶδου ἀπρὸς δένδρον πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων, ὃ τὸν καρπὸν

αὐτοῦ δώσει ἐν παντὶ καιρῷ, καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρυήσεται καὶ πάντα ὅσα ἂν ποιῇ, κατευδοθήσεται». Ἡ ἀγάπη ὁμοιάζει πρὸς θερινὸν ἥλιον, ὅστις θερμαίνει καὶ διὰ τῆς θερμότητος αὐτοῦ ἀφαιρεῖ κατὰ μικρὸν τὴν δρυμύτητα τῶν καρπῶν καὶ ὀπωρικῶν, αὐξάνει, ὀριμάζει καὶ γλυκαίνει αὐτά. Ἡ ἀγάπη συνδέει τὰς ψυχὰς καὶ τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων καὶ διὰ τοῦ γλυκυτάτου αὐτῆς συνδέσμου συγκροτεῖ τὸ παναρμόνιον τῆς ἀρετῆς μέλος. Ἡ θεία αὕτη ἀρετὴ ἀποδιώκουσα πᾶσαν διαφορὰν, ἀνομοιότητα καὶ ἐλάττωμα ἀπὸ τῶν ἀγαπωμένων ἀποτελεῖ μίαν φωνήν, μίαν θέλησιν, μίαν ἐπιθυμίαν. ὦ! πόσον γλυκεῖς εἶναι οἱ καρποὶ τῆς ἀγάπης! Ὁμόνοια, χαρὰ, τέρψις, ἀπλότης, ἀλήθεια, ἀφοσίωσις καὶ πληθὺς ἄλλων καλῶν καὶ ἀγαθῶν, εἶναι ὁ καρπὸς τοῦ θείου τούτου δώρου τῆς ἀγάπης. Ὅπόσον δὲ πάλιν ὁ βίος οὗτος ἤθελεν εἶναι λυπηρὸς, ἂν ὁ Θεὸς δὲν ἔδιδεν ἡμῖν καρδίαν εὐαίσθητον καὶ πρὸς ἀγάπην εὐεπίφορον. Ὅπόσον ψυχρὸς καὶ ἐγωϊστικὸς ἤθελεν εἶναι ὁ κόσμος, εἰ μὴ ἡ ἀγάπη ἐξουσίαζε τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ ἐθερμαινεν αὐτάς. Ἀφαιρέσατε ἀπὸ τοῦ φυτοῦ τὸν ἀέρα καὶ τὸ φῶς, καὶ ἰδοὺ ξηραίνεται αὐτό, ἐκσπάσατε τὴν ἀγάπην ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας καὶ θέλετε ἔχει οὐχὶ ἀνθρωπον, ἀλλὰ μορφὴν ἀνθρώπου ἀχρήστου, ψυχροῦ, ὁμοίου πρὸς παγετώδη βορρᾶ, παγώνοντα τὴν φύσιν καὶ ξηραίνοντα τὰ δένδρα. Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις περὶ οὐδενὸς διαφέρεται, ὅστις δὲν συγκινεῖται ἐκ τῆς θεᾶς τῶν ὁμοίων αὐτῷ πλασμά-

των, εἶναι ὡσεὶ κερωσμένος ὑπὸ τὴν γῆν, ἐγκεκλεισμένος ἐν σκοτεινοτάτῃ φυλακῇ, ἐνθα ἀκτίς ἡλίου νὰ εἰσέλθῃ δὲν δύναται. ὦ θεῖον δῶρημα, ἀγάπη, μὴ ἐγκαταλείψῃς ποτὲ τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ θερμαίνει αὐτάς καθ' ἅπαντα τὸν βίον καὶ ποιεῖ ἐστίαν παντὸς καλοῦ, ἀγαθοῦ καὶ γενναίου!

Οἱ πάντες γνωρίζομεν, Κυρίαὶ καὶ Κύριοι, ὅποσον ἀδύνατος καὶ ἐλεινὸς γεννᾶται ὁ ἄνθρωπος! οὔτε νὰ ὀμιλήσῃ οὔτε νὰ κινηθῇ, οὔτε παντάπασι νὰ παραστήσῃ τὰς πρώτας αὐτοῦ καὶ φυσικὰς χρεῖας δύναται! Τὸ ἐρίφιον δύναται νὰ παρακολουθήσῃ εὐθὺς γεννώμενον τὴν μητέρα του, γνωρίζει τὴν φωνὴν αὐτῆς καὶ ζητεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν τροφὴν του. Οἱ νεοσσοὶ τρέχουσι ὀπίσω τῆς ἀλεκτορίδος, εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐκλεπίσεως αὐτῶν, ἀναζητοῦσι τὰ ριπτόμενα αὐτοῖς ψυχία καὶ ζητοῦσι τὴν θερμότητα ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς μητρός. Μόνος ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀνίσχυρος καὶ ἀτελής ἀμα ἐξέλθῃ εἰς τὸν κόσμον. Ἄλλ' ἂν εἶναι γυμνός, τὴν γυμνότητά του ὁμως καλύπτει ἡ ἀγάπη τῆς μητρός, ἂν ἀδύνατος, τὴν ἀδυναμίαν του ἐνισχύει ὁ φιλόστοργος ὀφθαλμὸς αὐτῆς, θερμαίνει δὲ ἡ μητρικὴ ἀγάλη, προστατεύει καὶ τρέφει τὸ γάλα τῆς φιλοστοργίας.

Ἄλλ' ἂν ἡ ἀγάπη θερμαίνει, ὡς τὸ πῦρ τῆς ἐστίας ἐν καιρῷ χειμῶνος, τὸ ὑπερβολικὸν φίλτρον βλέπτει οὕτω βλάβην ἐπιφέρει καὶ ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας ἐν ὄρῃ θέρους. Ἴνα ἡ ἀγάπη τῶν γονέων ἐπιδρᾷ ὠφελίμως καὶ ἐνεργητικῶς ἐπὶ τοῦ παιδιοῦ, ἀναγκαῖον εἶναι

νά ενεργῆται μεμετροημένως καὶ λελογισμένως καὶ μὴ ἦναι ἐκπεφρασμένη καὶ κατὰδηλος ἔμπροσθεν τοῦ παιδίου. Ὑπάρχουσι δυστυχῶς πολλαὶ μητέρες, αἵτινες καταχρῶνται τοῦ θείου τούτου δώρου, τῆς ἀγάπης, καὶ βλάπτουσι διὰ τούτου σωματικῶς καὶ ψυχικῶς τὰ τέκνα των. Περὶ τούτου ἐπιτρέψατέ μοι νὰ διαλάβω νῦν, συνεχίζων τὴν δευτέραν μου ὁμιλίαν.

(ἔπεται συνέχεια)

B

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ ἈΘΗΝΩΝ ΤΟΥ 1881.

«Εἰ καὶ ἡ μέθοδος τῆς διδασκαλίας ἐν τῷ Διδασκαλείῳ τούτῳ εἶναι γνωστὴ καὶ ἱκανοὺς μέχρι τούδε παρήγαγε καρπούς, ἡ πείρα ὅμως πολλάκις ἀνευρίσκουσα ἐνιαχοῦ ἑλλείψεις, παραινεῖ, ἵνα δοκιμᾶζωνται καὶ ἄλλαι μέθοδοι καὶ νέαι ὅλως ἀναζητῶνται πρὸς πληρεστέραν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς συστάσεως τοῦ Διδασκαλείου. Καὶ τῷντι ἕκαστος διδάσκαλος ἔχων ὑπ' ὄψει τὸ ὅλον τοῦ παρ' αὐτοῦ διδαχθέντος μαθήματος καὶ τὸν σύνδεσμον τῶν μερῶν πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὸ ὅλον δύναται νὰ ἐξελέγκῃ ἀλανθᾶστως σχεδὸν γνώμην, περὶ τε τῆς ὕλης καὶ τοῦ εἶδους αὐτοῦ καὶ ὡς ὁ ὀδοί-

πὸρος ἀπὸ σκοπιᾶς ὑψηλῆς νὰ ἐπισκοπήσῃ τίνα ὁδὸν διέτρεξεν, τίνες τῶν μαθητῶν συνεβάδισαν μετ' αὐτοῦ καὶ διατί ἀπέκαμον οἱ ἄλλοι. ἀπὴ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;» ἐφαρμόζεται καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ὡς καὶ ἐν τῷ βίῳ καὶ ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν μελλούσης προόδου.

Εἰ καὶ πρὸς τούτοις ἡ ὀρθὴ καὶ μεθοδικὴ διδασκαλία εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ πανταχοῦ καὶ πάντοτε, παραλλάσσει ὅμως αὕτη ἐνίοτε ὡς πρὸς τὴν ὕλην καὶ κατὰ τὸν σκοπὸν ὃν ἕκαστον ἐκπαιδευτικὸν καθιδρυμα προτίθεται. Ἡ διδασκαλία π. χ. τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ἔχει σκοπὸν νὰ καταστήσῃ τοὺς ἀκούοντας φιλόλογους καὶ διὰ τούτου ἡ λεπτοτάτη ἐξονύχισις αὐτῆς εἶναι ἐκεῖ ἀναγκαία, τοῦτ' αὐτὸ δυνάμεθα εἰπεῖν καὶ περὶ παντὸς ἄλλου διδακτικοῦ κλάδου ἐκεῖ διδασκομένου. Ἄλλ' ἐν τῷ διδασκαλείῳ ἡ διδασκαλία κατὰ τὴν γνώμην τῶν διασῆμων παιδαγωγῶν καὶ μάλιστα τοῦ Diesterveg ὡς ἔχουσα σκοπὸν νὰ μορφώσῃ διδάσκαλον τῶν παιδῶν τοῦ λαοῦ, μέλλοντα νὰ διδάξῃ, οὐχὶ θεωρίας, ἀλλὰ τὰ πρὸς τὸν βίον χρήσιμα, πρέπει νὰ γίνηται στοιχειωδῶς μᾶλλον ἢ ἐπιστημονικῶς καὶ ἀκαδημαϊκῶς. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ ἐν τῷ Διδασκαλείῳ διδασκαλία πρέπει νὰ ἐγκύπτῃ βαθύτατα εἰς τὰς στοιχειώδεις μάλιστα γνώσεις καὶ ἀποφεύγῃ τὴν ἐκ τῆς πολυμαθείας καὶ εὐγλωττίας λάμψιν.

Τὰ παιδαγωγικὰ καθιδρύματα, ἐν οἷς ἡ διδασκαλία

γίνεται καθαρῶς θεωρητικῆ δὲν παράγουσι τοὺς ἐλπίζο-
μένους καρπούς, καὶ εἶναι ἐπιβλαβῆ μᾶλλον ἢ χρήσιμα,
διότι παρεκτρέπονται εἰς ἔργα ἀλλότρια τοῦ προορισμοῦ
αὐτῶν. Καὶ ναὶ μὲν, ὡς ἡ ἐπιστήμη διδάσκει, πᾶν θεω-
ρητικὸν μᾶθημα ἔχει καὶ σφαῖραν ἐφαρμογῆς, ἐν ᾗ ὁ
μαθητὴς δύναται αὐτενεργῶν νὰ χρησιμοποιῆ τὴν ἀπο-
κτηθεῖσαν γνῶσιν ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς ἀσκήσεως, ἀλ-
λὰ τότε καὶ ποῦ καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν δύναται ὁ δη-
μοδιδάσκαλος νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς ὑψηλὰς φιλοσοφικὰς καὶ
μαθηματικὰς ἀληθείας, ἢ σπουδάσας τοὺς τραγικοὺς
καὶ ἐλεγειακοὺς Ἕλληνας ποιητὰς θῆ εἰς πρᾶξιν τοὺς
ποιητικοὺς κανόνες, ἢ πρὸς τί τέλος πάντων θὰ ὠφε-
λήσωσιν αὐτὸν αἱ πολιτειογραφικαὶ εἰδήσεις, δι' ὧν κο-
σμεῖται ἡ γεωγραφία ;

Καθὼς ἐν τῷ Δημοτικῷ σχολείῳ ὁ δημοδιδάσκαλος
ἵνα ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ, ὃν προτίθεται, πρέπει νὰ δι-
δάσκῃ τοὺς μικροὺς του μαθητὰς συγκαταβαίνων εἰς
τὴν ψυχολογικὴν κατάστασιν αὐτῶν καὶ κατ' αὐτὴν
κανονίζων τὴν διδακτέαν ὕλην, οὕτω καὶ ἐν τῷ Διδα-
σκαλείῳ πρέπει νὰ συμβαίνει, ἀλλ' ἐν εὐρύτερῳ κύκλῳ.
Καθὼς ἐν τῷ Δημοτικῷ σχολείῳ ὁ διδάσκαλος δὲν πρέ-
πει νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τοὺς παῖδας τὴν ἐπιστήμην τε-
λεῖαν καὶ κατὰ σύστημα, ἀλλὰ νὰ εἰσάγῃ αὐτοὺς εἰς
αὐτήν, ὡς ἀρμόζει εἰς τὴν ἀντίληψίν των, οὕτω καὶ
ἐν τῷ Διδασκαλείῳ πρέπει αὐτὰ τοῦτο εὐρύτερον νὰ
γίνηται, ἀφοῦ αὐτὸ οὐδὲν ἄλλο εἶναι, ἢ τὸ τελειότα-
τον τῶν δημοτικῶν σχολείων, διαφέρον μόνον κατὰ

τοῦτο, ὅτι ἀντὶ παιδῶν ἔχει ἀκροατὰς ὠρίμους τὴν
ἡλικίαν, μέλλοντας μετὰ διετῆ ἢ τριετῆ διδασκαλίαν
νὰ ἀναλάβωσι τὸ ἔργον τοῦ δημοδιδασκάλου. Διὰ
τούτου δὲ φρονῶ, ὅχι ὅτι πρέπει νὰ λείψῃ ἐκ τοῦ δι-
δασκαλείου ἡ θεωρία τῆς παιδαγωγικῆς τέχνης, ἀλλ'
ὅτι ἡ διδασκαλία τῶν ἄλλων μαθημάτων πρέπει νὰ γί-
νηται οὐχι ὅλως ἐπιστημονικῶς, ἀλλὰ νὰ ἀποκλίνῃ εἰς
τὴν πρᾶξιν καὶ ἐφαρμογὴν ἐντὸς κύκλου περιορισμένου
συμφώνως πρὸς τὸ ἔργον, εἰς ὃ μέλλουσι νὰ ἀφοσιωθῶ-
σιν οἱ ἐν αὐτῷ σπουδάζοντες. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐν τῷ Δι-
δασκαλείῳ τὰ πρακτικὰ μαθήματα πρέπει νὰ ὦσι πο-
λυαριθμότερα καὶ ἡ θεωρία νὰ ᾖ πάντοτε, εἰ δυνατόν,
ἀναποσπᾶστος συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἐφαρμογῆς. Κα-
τὰ τὴν γνώμην μου ἡ θεωρητικὴ διδασκαλία ἐν τῷ
Διδασκαλείῳ ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἐνιαύσιον διάρκειαν, διε-
τῆς δὲ νὰ ᾗτον ἡ τῶν πρακτικῶν μαθημάτων.

(ἔπεται συνέχεια).

B.

ΠΡΟΧΕΙΡΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΑΓΝΗΤΩΝ.

Ἐν τῶν κυριωτάτων ὀρυκτῶν τοῦ σιδήρου εἶναι
καὶ τὸ ὑπὸ τῶν χημικῶν ἐπιτριτοξείδιον τοῦ σιδή-
ρου καλούμενον· ἀπαντᾷ δὲ τοῦτο πολλαχοῦ μὲν, ἀφθο-

νώτατον δὲ καὶ καθαρότατον ἐν Σουηδίᾳ καὶ Νορβηγίᾳ, ἐξ οὗ καὶ ὁ κάλλιστος ἐξάγεται σιδηρός. Χρῶμα ἔχει μέλαν καὶ αὐτὸ καὶ ἡ κόνις αὐτοῦ, σχῆμα δὲ πολυλάκεις μὲν κρυσταλλικόν¹, ὅτε ἔχει καὶ λάμπριν μεταλλικὴν, ἄλλοτε δὲ παριστᾷ συμπαγῆ μάζαν, ὅτε καὶ στερεῖται τῆς λάμπρας ταύτης· χημικῶς δ' ἐξετάζομενον τὸ ὄρυκτόν τοῦτο εἶναι σύνθετον ἐκ σιδήρου καὶ ὀξυγόνου ἤτοι ὀξειδίου τοῦ σιδήρου· 100 δὲ ὀκάδες αὐτοῦ περιέχουσιν 72 ὀκάδας μεταλλικοῦ σιδήρου.² Τὸ ὄρυκτολογικὸν αὐτοῦ ὄνομα εἶναι *μαγνήτης λίθος*, ληφθὲν ἐκ τοῦ τόπου ἐνθα τὸ πρῶτον εὐρέθη ἢ τοῦ ὀνόματος τοῦ πρώτου παρατηρήσαντος αὐτό, ἢ *μαγνήτη κόνιν ὀξειδίου τοῦ σιδήρου*.

Ἡ περιεργότερα φυσικὴ ιδιότης τοῦ ῥηθέντος ὄρυκτοῦ παρατηρουμένη ἰδίως εἰς ἐκεῖνα τὰ δείγματα αὐτοῦ τὰ παριστάνοντα συμπαγῆ καὶ στερουμένην μεταλλικῆς λάμπρας μάζαν εἶναι ὅτι *ἐλκύνει τὸν σιδηρὸν*, καὶ ἄλλα τινὰ μέταλλα³. Ἡ ιδιότης αὕτη ἐκλήθη προ-

1 Τοῦ πρώτου ἤτοι τοῦ Ἰσαξονικοῦ λεγομένου συστήματος, ὑπὸ συνήθη μορφήν τὴν ὀκταεδρικὴν, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπὸ μορφήν ῥομβοεδρικῶν δωδεκαέδρων.

2 Τῶν λοιπῶν 28 ὀκ. ἀποτελουσῶν τὸ ἕτερον συστατικὸν αὐτοῦ, ὅπερ εἶναι τὸ Ὄξυγόνον, κύριον συστατικὸν καὶ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος· ὁ χημικὸς τύπος τοῦ ὄρυκτοῦ εἶναι $Fe_3 O_4$, θεωρούμενος ὡς τῆ $FeO \cdot Fe_2 O_3$.

3 Τὸ Νικέλιον, τὸ Κοβάλτιον καὶ τὸ Χρῶμιον.

χειρώς ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ὄρυκτοῦ *μαγνήτης σμός*.

Ἄλλὰ πλὴν τοῦ ῥηθέντος φυσικοῦ μαγνήτου, δηλ. τοῦ ὄρυκτοῦ, γινώσκομεν σήμερον καὶ ἄλλους μαγνήτας *τεχνητούς*, οὓς κατασκευάζομεν λαμβάνοντες ἀπλῶς ῥάβδους σιδήρου¹ καὶ μεταδίδοντες αὐτοῖς μαγνήτισμόν διὰ διαφορῶν μέσων. Τίνα τὰ διάφορα ταῦτα μέσα θέλομεν μάθει ἄλλοτε, κατωτέρω δὲ καὶ θέλομεν περιγράψει ἐν ἐξ αὐτῶν, κατὰ τὸ ὅποιον εἴαν τις ἓνα μόνον μαγνήτην ἔχη δύναται νὰ παρασκευάσῃ καὶ πολλοὺς ἄλλους. Νῦν δὲ ἄς λάβωμεν μαγνήτην τινὰ οἰονδήποτε καὶ ἐξετάσωμεν αὐτὸν ὁμοῦ ἀκριβέστερον.

Παρ' ἅπασιν τοῖς μικρομπόροις ἐν Ἀθήναις πωλοῦνται μικροὶ τεχνητοὶ μαγνήται, κεκαμπυλωμένοι ἐν σχήματι **U**, εὐθηνότατοι, οὓς ὅμως τὰ παιδιά, ὀργῶντα πρὸς τὰ μαθήματα, ἀγοράζουσιν ἀντὶ πάσης τιμῆς· ἐν δὲ ταῖς αἰθούσαις τῶν Φυσικῶν ὑπάρχουσι τεχνητοὶ μαγνήται πολλῶ μείζονες ἔχοντες εἴτε σχῆμα εὐθὺ καὶ μέγεθος πολλῶν δακτύλων, εἴτε κεκαμπυλωμένοι καὶ αὐτοὶ ὡς τὰ εὐρωπαϊκὰ πέταλα καὶ μεγάλοι ὅσον σχεδὸν καὶ

1 καὶ ἰδίᾳ χάλυθος βεβαμμένου. Διαφέρει δὲ ὁ χάλυψ (ἄτσάλι) τοῦ σιδήρου ὅτι περιέχει ποσότητά τινά μικρὰν ἄνθρακος, ὀλιγωτέραν τῶν δύο ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν (ἀπὸ 0,7 ἕως 2 ε. 0/1)· χάλυψ δὲ ἐρυθροπυρωθεὶς καὶ ψυγεὶς ἀποτόμως δι' ἐμβάψεως ἐν ψυχρῷ ὕδατι γίνεται σκληρότερος καὶ ἐλαστικώτερος καὶ λέγεται *βεβαμμένος*.

ἐκείνα, οἵτινες διὰ τοῦτο καὶ λέγονται *πεταλοειδεῖς*.

Πείραμα 1ον. Λάβωμεν λοιπὸν *μαγνήτην* τινά, ἔστω καὶ τὸν κοινότατον, καὶ πλησιάσωμεν παρ' αὐτῷ μικρὸν τι σιδηροῦν ἀντικείμενον, οἷον κλειδάριον ἢ μικρὰν καρφίδα. Παρατηροῦμεν ὅτι ἂν μὲν ἡ καρφίς

ἔστω μικροῦτατος ἢ ἡ καρφίς τοῦ αὐτοῦ

πλησιάσῃ πρὸς τι τῶν ἄκρων τοῦ *μαγνήτου* ἔλκεται ἰσχυρῶς, ἂν ὅμως ἀπομακρύνωμεν αὐτὴν βαθμηδὸν, κινουμένης πρὸς τὸ σημεῖον M (εἰκ. 15), ἢ ἔλξις γίνεται ἀσθενεστέρα καὶ παύει ἐντελῶς ὅταν ἡ γραφίς φθάσῃ ἀκριβῶς ἐν τῷ μέσῳ. Μὴ νομίσητε λοιπὸν διὰ τοῦτο, μικροὶ μου φίλοι, ὅτι ὁ *μαγνήτης* τὸν ὅποιον ἠγοράσατε δὲν εἶναι καλός, ἂν κατὰ τὸ μέσον αὐτοῦ δὲν ἔλκῃ, διότι τοιοῦτοι εἶναι ἀκριβῶς καὶ τῶν φυσικῶν οἱ *μαγνή-*

(Εἰκ. 15)

ται, οἷτε εὐθεῖς καὶ οἱ *πεταλοειδεῖς*· *μόνον* κατὰ τὰ ἄκρα αὐτῶν ἔλκουν ἰσχυρῶς, κατὰ δὲ τὸ μέσον οὐδὲως. Ἄλλ' ἂν τοῦτο φαίνεται ὑμῖν ἄπορον, πόσω μᾶλλον δὲν θέλουσιν ἐφελκύσει τὴν προσοχὴν ὑμῶν τὰ ἐξῆς πειράματα;

Πείραμα 2ον. Ἀποφασίσατε νὰ θραύσητε τὸν ὑμέτερον *μαγνήτην*· ναί, καὶ δὲν θὰ μετανοήσητε.

Προσπαθήσατε δὲ νὰ κόψητε αὐτὸν κατὰ τὸ μέσον M, ἐκεῖ δηλ. ἐνθα οὐδεμίαν παρουσιάζει ἔλξις, ὥστε νὰ προκύψωσι δύο τεμάχια, οἷα παρίστανται ἐν τῷ σχήματι 16φ· τότε δὲ ἐξετάσωμεν ἐκάτερον τῶν τεμαχίων τούτων. Τί βλέπομεν; Καὶ ἐκείνα τὰ ἄκρα τῶν τεμαχίων, τὰ ὅποια νῦν ἐσχηματίσθησαν ἐκ τῆς τομῆς, τὰ ὅποια πρὶν ἢ θραύσωμεν τὸν *μαγνήτην* ἡμῶν συνείχοντο, καὶ οὐδεμίαν τότε εἰδείκνυον ἔλξις,

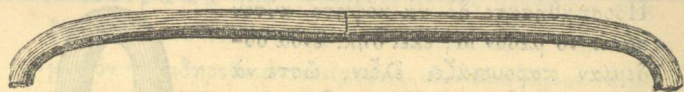
α β

(εἰκ. 16)

τώρα μεμονωμένα ἐλκύουσι τὴν *καρφίδα* καὶ ἰσχυρῶς. Ἐνῶ ἕως τώρα εἶχομεν ἓνα *μαγνήτην*, νῦν ἀπεκτίσαμεν δύο διὰ τῆς τομῆς ἀλλὰ μικροτέρους.

Πείραμα 3ον. Ἄς θέσωμεν νῦν τὰ δύο τεμάχια τοῦ *μαγνήτου* ἐπὶ τῆς *τραπέζης* καὶ πλησιάσωμεν πάλιν αὐτὰ πρὸς ἄλληλα σενῶς καθ' ὃν τρόπον ἦσαν καὶ πρὶν ἢ θραύσωμεν τὸν *μαγνήτην*, καὶ τότε ἄς ἐπαναλάβωμεν αὖθις τὰς διὰ τῆς *καρφίδος* δοκιμὰς, ὡς ἐν τῷ 1φ πειράματι. Πάλιν βλέπομεν τὰ αὐτὰ, ὡς καὶ ἐκεῖ· διότι καὶ νῦν *μόνον* τὰ δύο ἐλεύθερα ἄκρα τοῦ *μαγνήτου* ἐλκύουσι τὴν *καρφίδα*, τὸ δὲ μέσον αὐτοῦ, ἐκεῖ ἐνθα ἐγένετο ἡ τομὴ, οὐδεμίαν εἰδείκνυει ἔλξις.

Πείραμα 4ον. Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀνωτέρου πειράματος ἐκτελέσωμεν τώρα καὶ τὸ ἀκόλουθον. Θέσωμεν πάλιν τὰ δύο τεμάχια τοῦ *μαγνήτου* ἐπὶ τῆς

(εἰκ. 17)

τραπέζης και πλησιάζωμεν πρὸς ἄλληλα τὰ τέως ἐλεύθερα ἄκρα, δηλ. τὸ α πρὸς τὸ β, ὡς παρίσταται ἐν τῷ παρακειμένῳ σχήματι. Τότε δὲ ἂν πλησιάζωμεν τὴν καρφίδα, αὕτη ὑπὸ μὲν τῶν ἄκρων δ και γ ἔλκεται ἰσχυρῶς, τὰ δὲ ἄκρα α και β, τὰ ὅποια ἐν τῷ προηγουμένῳ πειράματι ἐδείκνυον ἕλξιν, ὡς και ἐν τῷ 1ῳ, νῦν οὐδαμῶς ἐλκύνουσι τὴν καρφίδα, ἐνῶ πολλοὶ ἐξ ὑμῶν ἐπερίμενον βεβαίως τὸ ἐναντίον, σκεπτόμενοι ὅτι ἂν τὰ ἄκρα ταῦτα μεμονωμένα εἴλκνουν τὸν καρφίδα ἰσχυρῶς, πολλῶ ἰσχυρότερον εἶδει νὰ ἐλκύνωσιν αὐτὴν τώρα, ὅτε ἐνεργοῦσι και τὰ δύο ὁμοῦ. Ἡ διάψευσις τοῦ συλλογισμοῦ τούτου μαρτυρεῖ ἡμῖν ἀπὸ τοῦδε ὅτι ἐνταῦθα κρύπτεται ἔτι μυστήριόν τι, τὸ ὅποion ἐὰν ἐρευνήσωμεν προσεκτικῶς, μεγάλη ἐλπίς εἶναι ὅτι δυνάμεθα νὰ ἀνακαλύψωμεν, ὅπερ και θέλομεν ἐπιχειρήσει ὁμοῦ ἐν τῷ ἐπομένῳ φυλλαδίῳ. Νῦν δὲ ἄς λάβωμεν ἓνα μαγνήτην και ἄς παρασκευάσωμεν ἐξ αὐτοῦ και ἄλλους ὡς λέγομεν ἐφεξῆς, οἵτινες θὰ χρησιμεύσωσιν ἡμῖν εἰς συμπλήρωσιν τῶν ἤδη γενομένων παρατηρήσεων και πειραμάτων, και ἀπόκτησιν ἅμα λίαν ἐνδιαφεροσῶν γνώσεων.

ΠΩΣ ΔΙΑ ΤΙΝΟΣ ΜΑΓΝΗΤΟΥ
ΔΥΝΑΜΕΘΑ ΝΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΩΜΕΝ ΚΑΙ ἈΛΛΟΥΣ.

Π ε ἱ ρ α μ α 5ον. Λάβετε εὐθὺ και καθαρὸν τεμά-

χιον κοινῶ σύρματος ἐκ σιδήρου μετρίου πάχους, μήκους ἕως δέκα ὑφ εκατομέτρων (πόντων), ἢ πλεκτικὴν τινα βελόνην¹ και θέσατε ἐπὶ τῆς τραπέζης πιέζοντες τὸ ἕτερον ἄκρον αὐτῆς διὰ τοῦ ἀντίχειρος τῆς ἀριστερᾶς, διὰ δὲ τοῦ ἀντίχειρος και τοῦ δείκτου τῆς δεξιᾶς λάβετε τὸν μικρὸν σας κεκαμπυλωμένον μαγνήτην ἀπὸ τοῦ ἐνὸς τῶν ἄκρων του, και τότε σύρατε ἄπαξ τὸ ἕτερον ἄκρον αὐτοῦ σφιγκτὰ ἐπὶ τῆς βελόνης, ἀρχίζοντες ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου αὐτῆς, τοῦ ἐστερεωμένου, και διευθυνόμενοι πρὸς τὸ ἕτερον· και τοῦτο ἐπαναλάβετε πεντάκις ἢ ἐξάκις.—Τοιοιουτρόπως τὸ σύρμα ἢ ἡ βελόνη ὑμῶν ἐμαγνητίσθη, διότι ἔλκει και αὐτὴ μικρὰ σιδηρὰ ἀντικείμενα ἢ σιδήρου ρίνισματα, ὅπως και ὁ μαγνήτης· ὥστε ἀντὶ νὰ λέγωμεν αὐτὴν βελόνην τοῦ πλεξίματος, δυνάμεθα νὰ ὀνομάζωμεν τοῦ λοιποῦ μαγνητικὴν βελόνην.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λάβετε δύο εὐθέα και καθάρὰ τεμάχια σύρματος μήκους ἕως δέκα ὑφ εκατομέτρων, και μαγνητίσατε αὐτὰ· ἐξαρτήσατε δὲ ἀπὸ τοῦ μέσου αὐτῶν διὰ νήματος λεπτοῦ και διατηρήσατε αὐτὰ οὕτως ἐξηρητημένα μέχρις οὐ ἴδωμεν πάλιν ἀλλήλους ὡς ἐλπίζω, ἐν τῷ προσεγεῖ φυλλαδίῳ, διότι πολλὰ και ὀφέλιμα μέλλομεν ἐκ τούτων νὰ διδαχθῶμεν.

¹ Βελόνην τοῦ πλεξίματος.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ.

(συνέχ. 18. φύλλ. 8, σελ. 237).

Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, καθ' ὃν καὶ ἐν τοῖς ἐκτε-
θεῖσιν ἤδη τρισὶ μαθήμασι, διδάσκεται κατὰ τὸ πρῶ-
τον σχολικὸν ἔτος ἡ ἀρίθμησις καὶ ἀπὸ τοῦ 5 μέχρι
τοῦ 10.

Προβλήματα λυόμενα

διὰ τῶν τεσσάρων πράξεων τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν.

1) Ὁ Γεώργιος ἐπιστρέφων τὸ ἑσπέρας ἐν τῇ οἰκίᾳ
εὔρισκε τοὺς γονεῖς αὐτοῦ, τὴν μάμμην, τοὺς δύο του
ἀδελφοὺς καὶ τὰς τρεῖς ἀδελφάς του. Πόσα πρόσωπα
εὔρισκε ἐν ὄλῳ;

2) Ὁ Ἰωάννης ἔχει νὰ ἀντιγράψῃ 8 στίχους ἐκ τοῦ
κειμένου· ἀντέγραψε δ' ἐξ αὐτῶν μέχρι τοῦδε 3 μόνον
στίχους. Πόσους ὀφείλει ἔτι ν' ἀντιγράψῃ;

3) Εἰς μαγνήτης κοστίζει 3 πεντάλεπτα. Πόσα πεν-
τάλεπτα ἀπαιτοῦνται διὰ ν' ἀγοράσωμεν τρεῖς μα-
γνήτας;

4) Εἰς μέγας ἄρτος βαρύνει 2 ὀκάδας. Πόσον βαρύ-
νουνσι τρεῖς ἄρτοι τοιοῦτοι;

5) Ὁ Ἀριστείδης ἔλαβε παρὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ 6
σῦκα, ἔδωκε δὲ τὰ ἡμίσεια τῷ ἀδελφῷ του. Πόσα τῷ
ὑπελείφθησαν;

6) Ἴνα φθάσῃ τις ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Μέγαρα, διέρχε-
ται διὰ τοῦ Δαφνίου καὶ τῆς Ἐλευσίνος, διανύει δὲ δρό-
μον 35 σταδίων· ἀπέχει δὲ τὸ Δαφνίον τῶν Ἀθηνῶν
στάδια 11· ἡ δὲ Ἐλευσίς ἀπὸ τοῦ Δαφνίου στάδια 10.
Πόσα στάδια ἀπέχουσι τὰ Μέγαρα ἀπὸ τῆς Ἐλευσίνος;

7) Οἰκία τις ἔχει τρεῖς ὀροφάς· καὶ ἐν μὲν τῇ κατω-
τάτῃ ὀροφῇ ὑπάρχουσι 4 δωμάτια, ἐν δὲ τῇ μεσαίᾳ 6
καὶ ἐν τῇ ἀνωτάτῃ 5. Κατοικοῦσι δ' ἐν ἐκάστῳ δωμα-
τίῳ 2 ἄνθρωποι. Πόσοι ἄνθρωποι κατοικοῦσιν ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ ταύτῃ;

8) Ἐλαβέ τις παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ δραχμὰς 50·
ἐξοδεύει δ' ἐξ αὐτῶν καθ' ἐκάστην δραχμὰς 2. Πόσαι
δραχμαὶ θέλουσι τῷ ὑπολειφθῆ μετὰ μίαν ἐβδομάδα; —
Θ' ἀρκέσωσιν αἱ 50 αὐταὶ δραχμαὶ δι' ἓνα μῆνα, οὕτω
ἐξοδεύομεναι;

9) Μαθητὴς τις ἐξώδευσε κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμ-
βριον ποσόν τι δραχμῶν· κατὰ δὲ τὸν ἐπόμενον μῆνα
ἐξώδευσε 18 δραχμὰς πλειότερον, ἐν ὄλῳ δὲ κατὰ τοὺς
δύο μῆνας δρ. 112. Πόσας δραχμὰς ἐξώδευσε κατὰ
τὸν πρῶτον μῆνα, καὶ πόσας κατὰ τὸν δεύτερον;

10) Αἱ τρεῖς τάξεις τοῦ ἐν Ἀθήναις διδασκαλείου
περιέχουσι 124 μαθητάς. Ἄλλ' ἡ μὲν Β' τάξις ἔχει
23 μαθητάς πλειοτέρους τῶν τῆς Α'. ἡ δὲ Γ' τάξις
15 ὀλιγωτέρους τῶν τῆς Β'. Πόσους μαθητάς περιέχει
ἐκάστη τάξις;

11) Ἐπιστρέφει τις ἐκ τοῦ κήπου του φέρων καλά-
θιον πλήρες πορτοκαλίων. Καθ' ὁδὸν ἀπαντᾷ τινα, ὅσ-

τις τῷ ἀφῆρεσε τὰ ἡμίσεια πορτοκάλια καὶ ἔν ἐπι πλέον· περαιτέρω δὲ ἀπαντᾷ δεύτερον, ὅστις καὶ αὐτὸς τῷ ἀφαιρεῖ τὰ ἡμίση τῶν ὑπολειφθέντων πορτοκαλίων καὶ ἔν ἐπι πλέον. Φθάσας δὲ ἐν τῇ πόλει ἐπώλησεν ἐκ τῶν ὑπολειφθέντων τὰ ἡμίση καὶ ἔν προσέτι, καὶ οὕτω διηυθύνθη εἰς τὴν οἰκίαν του φέρων 4 μόνον πορτοκάλια. Πόσα πορτοκάλια περιεῖχε τὸ καλάθιον ἐν ἀρχῇ;

12) Πατήρ τις ἄγων τὸ 34ον ἔτος τῆς ἡλικίας, ἐρωτηθεὶς πόσων ἐτῶν εἶναι ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀπεκρίθη. Μετὰ 10 ἔτη ἡ ἡλικία μου ἔσται διπλασία τῆς ἡλικίας τοῦ υἱοῦ μου. Πόσον ἐτῶν ἦτο ὁ υἱὸς του;

Θ. Ι. Μ.

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

ἀσκήσεως τῶν δημοδιδασκάλων τῆς Τρίτης περιφερείας, ἦτοι τῶν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις Οἰτύλου, Καλαμῶν καὶ Μεσσηνίας, διδασκόντων καὶ συνελθόντων τὴν 17 Σεπτεμβρίου 1881 ἐν τῷ Ἐπαρχιακῷ σχολεῖω Καλαμῶν.

Διευθυντῆς τῶν ἀσκήσεων· ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητῆς τῶν δημοτικῶν Σχολείων, κ. Δημήτριος Γ. Πετρίδης.
Ἐπιθεωρητῆς τῶν Σχολείων τῶν ἀνωτέρω Ἐπαρχιῶν ὁ καὶ ἀσκήσας πρακτικῶς τοὺς διδασκάλους, ὁ κ.

Διονύσιος Ε. Κολοκοτσᾶς, Νομαρχιακὸς δημοδιδάσκαλος Ἀθηνῶν.

Βοηθοί, διὰ τὴν πρακτικὴν ἀσκήσιν, οἱ δημοδιδασκαλοὶ τοῦ Κεντρικοῦ σχολείου Καλαμῶν κ. κ. Ι. Παδόπουλος, καὶ Ι. Λύβας.

17 Σεπτεμβρίου, ἡμέρα Πέμπτη.—Κατὰ τὴν πρῶτην ταύτην τῶν ἀσκήσεων ἡμέραν, ἐγένετο ἡ ἐγγραφή τῶν προσελθόντων διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν καὶ ἡ διανομὴ τῶν Ὁδηγιῶν τοῦ κυρίου Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ.

18 Σεπτεμβρίου, Παρασκευή. — Ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητῆς κ. Πετρίδης ἐκτίθησιν τὴν ἱστορίαν τοῦ σχολείου. Λούθηρος· σύστασις σχολείων μεταδοτικῶν γνώσεων γραφῆς, ἀναγνώσεως καὶ ἀριθμητικῆς. Πετσαλότσης· νεώτεροι πολιτικαὶ κοινωνίαι.—Σκοπὸς τοῦ νέου δημοτικοῦ σχολείου οὐχὶ ἡ μετὰδοσις γνώσεων ξηρῶν, ἀλλὰ διὰ τῶν γνώσεων νὰ ἐπιδιώκηται ἡ ἠθικὴ μόρφωσις. (Πλάτωνος θεωρίας ἀνάπτυξις μακρὰ καὶ πρακτικῆ.) Μόρφωσις· πρακτικὴ ἐξήγησις τῆς ἐννοίας αὐτῆς. Πλὴν τῆς διὰ τῶν γνώσεων ἐπιδιωκομένης ἠθικῆς μορφώσεως, ἀνάπτυξις τοῦ ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶνε ἀσκητὴ (Ἀριστοτέλους θεωρίας ὡς οἶόν τε πρακτικὴ ἀνάπτυξις). Παιδονομίας σκοπός. Εἶτα ὁ κ. Διονύσιος Ε. Κολοκοτσᾶς ἐδίδαξεν ὑποδειγματικῶς Ἱερά· (τὸν ἄσωτον υἱόν), ὑπέδειξε τὸν τρόπον, ὃν ἠκολούθησε κατὰ τὴν

διδασκαλίαν του, ἵνα ἐπιτευχθῆ ἡ ἠθικὴ μόρφωσις· σκοπὸς καὶ ἐξήγησις τῶν σταδίων τῆς διδασκαλίας, κυρίως δὲ τῶν ἐξῆς 5· α'.) σκοποῦ, 6· β'.) ἀναλύσεως, 7· γ'.) νέου μαθήματος, 8· δ'.) ἐπεξεργασίας καὶ 9· ε'.) πορίσματος.

19 Σεπτεμβρίου, Σάββατον.— Ὁ κ. Πετρίδης συνεχίζει τὴν ὁμιλίαν του περὶ μορφώσεως σπερμάτων ἠθικοῦ χαρακτήρος. Γνώσις (ἀντίληψις τοῦ μῆλου ὑπὸ ὄλας τὰς ιδιότητας)· βούλησις (ὄρεξις εἰς τὸ νὰ ληφθῆ τὸ μῆλον πρὸς γεῦσιν)· συναισθήματα, (ἡδύ, ἀλγεινόν, μικτόν). Σκοπὸς ἱερῶν μαθημάτων. Ἐξέγερσις καὶ ἐπίρρωσις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος· ὕλη πρὸς τοῦτο ἐπιτήδειος ἐκ τῆς ἀγίας Γραφῆς. Ἡ ὕλη ἀπηλλαγμένη λεπτομερειῶν, οἷον· πόλεων, ποταμῶν, ἀριθμοῦ στρατιωτῶν κ.τ.λ.

Εἶτα ὁ κ. Δ. Κολοκοτσᾶς ἐδίδαξεν ὑποδειγματικῶς ἱερά· (Θυσίαν τοῦ Ἰσαάκ.) Καὶ πάλιν ἐξήγησις καὶ σκοπὸς τῶν σταδίων τῆς διδασκαλίας, καὶ ἐφαρμογὴ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἰδίου.

21 Σεπτεμβρίου, Δευτέρα.— Ἐναρξίς τοῦ μαθήματος τῆς μουσικῆς· ὁ κ. Κολοκοτσᾶς ἐδίδαξεν ὑποδειγματικῶς ἄσμα (τριαντάφυλλο κλειστὸ κ.τ.λ.), εἶτα ἐγένετο ἐπανάληψις τούτου ὑπὸ τῶν διδασκάλων.

Ὁ κ. Πετρίδης συνεχίζει τὴν ὁμιλίαν του. Γνώσεις (πεῖρα καὶ συναναστροφή). Διδαχταί γνώσεις καὶ ἀνα-

γωγὴ αὐτῶν. Ἱστορία καὶ φύσις. Λόγος ἐκτενὴς περὶ Ἱστορίας· καὶ ὅποιαν ἐπιρροὴν ἀσκεῖ, αὕτη ἐπὶ τῆς ἠθικῆς μορφώσεως. Τί Ἱστορία, τί πολιτισμὸς, πῶς ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ἀρχικῇ του καταστάσει, στάδια πολιτισμοῦ. Φυσικαὶ ἐπιστήμαι· μορφωτικὴ δύναμις αὐτῶν· καθυπόταξις τῶν φυσικῶν δυνάμεων πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν χρειῶν τοῦ ἀνθρώπου· ἀγῶνες πρὸς τοῦτο· στάδια τοῦ πολιτισμοῦ δεύτερα· ἀγῶνες πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τῆς ἀδικίας τοῦ ὁμοίου τοῦ ἀνθρώπου. Νόμοι. Πολιτεύματα· Πατριαρχικά· Ἀριστοκρατικά· Μοναρχικά· Δημοκρατία· ἀνισότης κοινωνικῶν τάξεων· κακοδαιμονία τῶν κατωτέρων τάξεων καὶ καταδίκη εἰς ὑλικὴν καὶ πνευματικὴν πενίαν. Εὐδαιμονία.

ὑποδειγματικὴ διδασκαλία ἱερῶν ὁ κ. Παππαδόπουλος (Ἰώβ). Μ. Μ. ὁ κ. Παππαδόπουλος γυμναστικὴν. «Σχηματισμὸς τῆς τάξεως, στάσις τοῦ σώματος».

22 Σεπτεμβρίου, Τρίτη.— Ὁ κ. Κολοκοτσᾶς ἐδίδαξε τὴν κλίμακα τῆς μουσικῆς καὶ εἶτα ἄσμα (ἦλθε πάλ' ἡ ἄνοιξις). Ὁ κ. Πετρίδης ἐξετάζει τὴν ἱστορίαν καὶ φύσιν, ὑπὸ τὰς τρεῖς ὄψεις, τὴν Ἐμπειρικὴν, θεωρητικὴν, καὶ Καλλαισθητικὴν. Ἐνδιαφέρον. Ὁρισμὸς, πῶς τοῦτο διεγείρεται, καὶ σχέτισις αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐμπειρίαν, θεωρίαν, καὶ καλλαισθησίαν. Ἐμπειρικὸν ἐνδιαφέρον, θεωρητικὸν ἐνδιαφέρον, καλλαισθητικὸν ἐν-

διαφέρον, κοινωνικὸν ἐνδιαφέρον κ.τ.λ. Μεθ' ὃ ἐδίδα-
ξεν ὑποδειγματικὴν διδασκαλίαν ὁ κ. Λίβας (Σαοὺλ
καὶ Δαβὶδ), ὁ κ. Κολοκοτσᾶς (Μωϋσῆς) μετ' ἐφαρμο-
γῆς τῶν σταδίων τῆς διδασκαλίας. Γυμναστικὴ μ. μ.
«Στροφή τῆς κεφαλῆς, ἀραίωσις ζυγῶν».

23 Σεπτεμβρίου, Τετάρτη. — Μουσικὴ τὰ τῆς
προηγούμενης. Ὁ κ. Πετρίδης, Περὶ ἱστορίας. Ῥοβιν-
σῶν, χρησιμότης αὐτοῦ, ὁ ἄνθρωπος ἐν αὐτῷ παρι-
στάνεται ἐν τῇ στενοχωρίᾳ τῆς πληρώσεως τῶν πρῶ-
των ἀναγκῶν του καὶ βαθμιαία τελειοποίησις. Πολιτι-
σμός. Φύσις. Ἐποπτικὴ διδασκαλία. Τί καλεῖται ἐπο-
πτεία, διατί πρέπει νὰ προτιμᾶται ἢ ἐξέτασις τοῦ
πράγματος ἐποπτικῶς πρῶτον καὶ εἶτα νὰ λέγηται ἢ
λέξις ἐκτενῆς ὁμιλία περὶ βᾶθους καὶ πλάτους ἐννοίας
ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον. Ὁ αὐτὸς κ. Πετρίδης ἐξετάζει
τοὺς χαρακτῆρας καὶ ιδιότητας τοῦ μήλου, ἐξηγεῖ τὸ
βάθος τῆς ἐννοίας κ.τ.λ. Γλῶσσα, ὠφέλεια πηγᾶσα
ἐξ αὐτῆς, καὶ πρῶτον πῶς αὕτη ἐμορφώθη μετὰδοσις
τοῦ ἐνὸς πρὸς τὸν ἄλλον τῶν διανοημάτων. Μεθ' ὃ ἐ-
δίδαξεν πραγματογνωσίαν ὁ κ. Κολοκοτσᾶς περὶ φα-
σιόλων, ὑποδειγματικῶς. Μετὰ τὴν διδασκαλίαν ὁ κ.
Κολοκοτσᾶς ὑποδεικνύει τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἐγένετο ἡ
ἐποπτικὴ τοῦ φασιόλου διδασκαλία ἤτοι πρῶτον ἡ ἐμ-
πειρικὴ ἐξέτασις αὐτοῦ ἀνεύρεσις ὑπὸ τῶν μαθητῶν
τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ χαρακτῆρων, κατ'ἀλληλοι ἐρω-
τήσεις ὅπως ὑποβοηθῶνται οἱ μαθηταὶ πρὸς πλήρη πε-

ριγραφὴν τοῦ πράγματος πρὸς τί ὀφλοῖς (θεωρητικὴ
ἐξέτασις)· ριζίδιον, φύτρα, κοτυληθόνες κ.τ.λ. (ἐμπει-
ρία)· διατί τὸ ριζίδιον, ἢ φύτρα, αἱ κοτυληθόνες κτλ.
(θεωρία) συμμετρία κοτυληθόνων, χροῶμα κ.τ.λ. (καλ-
λαισθησία) χρησιμότης πολλαπλασιασμοῦ αὐτοῦ· Ὁ κ.
Παπαδόπουλος πραγματογνωσίαν «μαχαίριον». Μ. Μ.
γυμναστικὴ «Ζύγσις, κλίσις ἐπὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερά.

(ἔπεται συνέχεια)

ΠΟΙΚΙΛΑ.

— Τὸ ποσὸν τοῦ ἐτησίως καθ' ἅπασαν τὴν γῆν κα-
τασκευαζομένου χάρτου ἠδύνατο νὰ καλύψῃ σχεδὸν ἅ-
πασαν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς τέως ἐλευθέρως Ἑλλάδος.

— Ὁ δὲ ἐξοδευόμενος ἐτησίως καπνὸς τοσοῦτος εἶ-
ναι, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ταμβάκου, ὥστε εἶναι
ἐξ αὐτοῦ κατεσκευάζετο σχοινίον μετρίου πάχους θὰ
ἠδύνατο νὰ περιβάλλῃ τὴν Γῆν κατὰ τὸν ἰσημερινὸν
τριακοντάκις. Εἰς κόνιν δὲ τὸ ῥηθὲν ποσὸν ἠδύνατο νὰ
κατακαλύψῃ πόλιν πολὺ μεγαλητέραν τῶν Ἀθηνῶν,
ὡς κατετάφη ἄλλοτε ἡ Πομπηία καὶ τὸ Ἡράκλειον
ὑπὸ τῆς σποδοῦ τοῦ Οὐεσουβίου.

— Αἱ σπουδαιότεραι ὁδοὶ καὶ πλατεῖαι τῆς Στοκ-

χόλμης ἐν Σουηδία μέλλουσι προσεχῶς νὰ φωτισθῶσι διὰ ἠλεκτρικοῦ φωτός.

— Καὶ ἐν Ἰαπωνία εἰσῆχθη ἐσχάτως ἡ χρῆσις τοῦ τηλεφώνου ἐν Ἰεδοῖ, Ὄσάκκ καὶ ἄλλαις μεγαλεπόλεσιν.

Ὁ περιώνυμος ἐφευρέτης τοῦ φωνογράφου, γνωστός καὶ ἐξ ἄλλων ἀνακαλύψεων Ἀμερικανὸς Ἐδισσῶν, κατὰ τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν ἦτο ἐφημεριδοκομιστής. Ἦδη δὲ ἄγει τὸ 34ον ἔτος τῆς ἡλικίας ἀλλὰ δυστυχοῦς παθῶν τὴν ἀκοὴν εἶναι κωφός.

— Τοσοῦτον προώδευσεν ἐσχάτως ἡ φωτογραφία ὥστε νῦν δύναται νὰ φωτογραφηθῇ καὶ ἵππος καλπάζων καὶ πτηνὸν ἱπτάμενον.

— Δεινὸς ἦτο ὁ καύσων κατὰ τὸ τελευταῖον ἡμισυ τοῦ π. Αὐγούστου καὶ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις τῆς Β. Ἀμερικῆς. Φοβεραὶ πυρκαϊαὶ ἐπηκολούθησαν τούτου ἕνεκα εἰς τὰ ξηρανθέντα δάση τῆς Μιχιγάνης, καὶ οἱ ἄνθρωποι κατὰ ἑκατοστύας ἀπώλοντο καέντες ὑπὸ τῶν φλογῶν ἐν ταῖς ματαίαις ἀποπειραῖς αὐτῶν πρὸς σωτηρίαν τῶν οἰκημάτων τῶν κτηνῶν καὶ τῶν λοιπῶν ὑπαρχόντων. Ἐν Σαρατόγκ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἡ μαγνητικὴ βελόνη δὲν ἐτήρει πλέον τὴν σταθερὰν διεύθυνσιν ἀπὸ Β. πρὸς Ν. Ἐν δὲ Μασσαχουσέττῃ ἐν πλήρει ἡμέρᾳ καὶ τοι οὐδὲν ὑπῆρχεν ἐν τῷ οὐρανῷ νέφος, ὅμως τοσοῦτον ἐγένετο σκότος, ὥστε οὐδὲ νὰ ἀναγινώσκωσιν ἠδύναντο, ἀλλ' ἠναγκάσθησαν νὰ κλείσωσι τὰ σχολεῖα καὶ τὰ γραφεῖα.

— Οἱ κατὰ τὸν παρελθόντα Μάρτιον γενόμενοι ἐν

Χίω φοβεροὶ σεισμοὶ δὲν ἦσαν οἱ τελευταῖοι. Τῇ 13 Ὀκτωβρίου συνέβησαν τέσσαρες ἰσχυροὶ σεισμοὶ περὶ ὄρθρον καὶ ἄλλοι δὲ ἐξακολουθοῦσι γινόμενοι.

— Μόνη ἐκλείψις ὀρατὴ ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ ἔτος 1881 εἶναι ἡ τῆς Σελήνης τῆς 23 Νοεμβρίου, οὔσα σχεδὸν ὀλική.

ΕΦΑΡΜΟΓΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΕΝ ΤΩ ΒΙΩ.

Πρόχειρον μέσον κατὰ τῆς ἀποπτώσεως τῶν τριχῶν.

Ἀναμιγνύομεν καλῶς ἐντὸς βαθέος πινακίου.¹

30 δράμια ἐλαίου γλυκέων ἀμυγδάλων,
μετὰ 2 » ἰωδιούχου καλίου.²
καὶ διὰ τοῦ μίγματος τούτου ἀλείφομεν ἐκάστοτε τὴν κεφαλὴν.

Οἶνος Κίνας.

Πρὸς παρασκευὴν καλῆς ποιότητος τοιοῦτου οἴνου, τριβομεν 40 δράμια κίνας φαιᾶς,³ εὐθέτομεν ἐντὸς φιάλης, καὶ ἐπιχέομεν ἕως 50 δράμ. οἴνοπνεύματος τῶν

¹ Ἡ φαρμακευτικὴ ἰχθίου, ἐὰν ἔχωμεν.

² Ὅπερ πωλεῖται ἐν τοῖς φαρμακείοις ὑπὸ τὸ ὄνομα Jedu-re de Potassium.

³ Ἡ 24 δράμ. ἐρυθρᾶς.

⁴ Δεικνύοντος 60^ο ἢ, ὡς κοινῶς λέγουσι, τῶν 60 γράδων. Ἐν ἐλλείψει δὲ τοιοῦτου μεταχειρίζομεθα οἴνοπνευμα κοινόν.

φαρμακείων.⁴ Μετὰ δὲ 24 ὥρας προσθέτομεν δύο ὀκάδας ἐκλεκτοῦ οἴνου, καὶ ἀνακινούμεν κατὰ καιρὸν. Μετὰ δέκα ἡμέρας διηθοῦμεν διὰ πανίου (σουρόνομεν), καὶ ἐκθλίβομεν διὰ πιέσεως (στίβομεν) τὸ στερεὸν ὑπόλειμμα, καὶ ὁ οἶνος εἶναι ἔτοιμος πρὸς χρῆσιν.⁵ Ἐάν δὲ θέλωμε νὰ καταστήσωμεν ἐντελῶς διαυγῆς τὸ ποτόν, διηθοῦμεν ἐκ νέου αὐτὸ καὶ διὰ ποτιστικοῦ χάρτου.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 87 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἑξῆς Β. Διατάγματα :

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ ἡμετέρου ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν τάδε :

Ἄρθρον 1. Πάντες οἱ νόμοι, καθ' οὓς διέπονται τὰ γυμνάσια, τὰ διδασκαλεῖα καὶ τὰ ἑλληνικὰ καὶ δημοτικὰ σχολεῖα τοῦ Βασιλείου καὶ τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τούτων ἐκδοθέντα Β. Διατάγματα, ὡς καὶ οἱ κανονισμοί, θέλουσι δημοσιεῦθαι καὶ ἐφαρμοσθῆ καὶ ἐν ταῖς παραχωρηθείσαις καὶ προσαρτωμέναις νῦν ἐπαρχίαις.

Ἄρθρον 2. Δι' ἡμετέρων διαταγμάτων εἰδικῶν, τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργοῦ ἐκδιδομένων, θέλουσι συσταθῆ τὰ ἀναγ-

κατὰ γυμνάσια, ἑλληνικὰ καὶ δημοτικὰ σχολεῖα ἐν ταῖς εἰρημέναις ἐπαρχίαις.

Εἰς τὸν ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 31 Αὐγούστου 1881.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ,

Α. ΡΙΚΑΚΗΣ,

Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ,

Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ,

ΒΑ. ΒΑΛΤΙΝΟΣ,

Γ. ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΗΣ,

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 16 τοῦ περιστατάσεως Διδασκαλείου ἐν Ἀθήναις ΧΘ' νόμου καὶ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ κεφαλαίου 4 τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἐ. ἔ., καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ συντελέσωμεν πρὸς σύστασιν σχολείων, λειτουργούντων κατὰ τὰς νεωτέρας μεθόδους, ἐν τε ταῖς προσαρτωμέναις ἐπαρχίαις καὶ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἐκάστης ἐπαρχίας τοῦ παλαιοῦ Βασιλείου ἢ ἄλλης πόλεως, ἐχούσης πληθυσμὸν μεγαλείτερον τῶν πέντε χιλιάδων, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν τάδε :

Ἄρθρον 1. Ἐπιτρέπομεν νὰ χορηγηθῆ τῷ δήμῳ τῆς πρωτεύουσῃς ἐκάστης τῶν τε προσαρτωμένων καὶ τῶν τοῦ παλαιοῦ Βασιλείου ἐπαρχιῶν ἢ πόλεων, κατοικουμένων ὑπὸ πλειόνων τῶν πέντε χιλιάδων κατοίκων, ἀνάλογον βοήθημα ἐκ τοῦ δημοσίου, πληρωνόμενον ἐκ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου τοῦ

προϋπολογισμοῦ ἐκάστου ἔτους, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀντιμισθίας τῶν ἐν τῷ κεντρικῷ σχολείῳ τῶν ἀρρένων διοριζομένων δημοδιδασκάλων, ἀνεγνώρισμένων ἀπὸ τῶν νέων διδασκαλείων, ἂν οἱ μισθοὶ τούτων εἰσὶν ἐψηφισμένοι κατὰ τὸν περὶ δημοδιδασκαλίας νόμον τοῦ 1834.

Ἄρθρον 2. Ἐπιτρέπομεν νὰ προστεθῇ εἰς δημοδιδάσκαλος ἐν τῷ κεντρικῷ δημοτικῷ σχολείῳ τῆς πρωτεύουσας ἐκάστης τῶν τε νῦν προσαρτωμένων καὶ τῶν τοῦ παλαιοῦ Βασιλείου ἐπαρχιῶν ἢ πόλεων, οἰκουμένων ὑπὸ κατοίκων πλειόνων τῶν πέντε χιλιάδων, δαπάνη τοῦ δημοσίου πληρωόμενος ἐκ τοῦ ψηφισομένου κατ' ἔτος ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους ὑπὸ τῆς Βουλῆς ποσοῦ ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσως.

Εἰς τὸν αὐτὸν ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Τατοΐῳ, τῆ 9 Σεπτεμβρίου 1884.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

A. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο Βασιλικὸν διάταγμα προνοεῖ δικαίως περὶ τῶν ἀνεγνώρισμένων ἀπὸ τῶν νέων διδασκαλείων δημοδιδασκάλων, ἵνα οὗτοι ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ αὐτῶν προσκολλῶνται εἰς κεντρικὰ σχολεῖα ἐπαρχιῶν ἢ πόλεων καὶ ἀπολαύσωσι τῶν εὐεργετημάτων, ὧν ἀξιοῦνται ἕνεκα τῶν ἐν τοῖς διδασκαλείοις σπουδῶν αὐτῶν. Ἡ τοιαύτη μέριμνα τῆς Κνβερνήσεως εἶναι ἀξιώπαινος, διότι σκοπεῖ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς δημοτικῆς παιδείας ἐνεργουμένης διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως καὶ δικαίας τοποθετήσεως τῶν ὀργάνων αὐτῆς. τῶν ἀφιερωθέντων εἰς τὸ εὐγενές, ἱερὸν καὶ μέγα ἔργον τῆς διδασκαλίας.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ

ΓΕΡΜΑΝΙΑ.—Ἡ ἕκτη σύνοδος τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῶν Διδασκαλείων (VI deutscher Seminarlehrertag) ἐγένετο ἐν Βερολίῳ τὴν 27 καὶ 28 Σεπτεμβρίου, ἐν ᾗ παρήσαν ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους διευθυντὰς καὶ διδασκάλους ἐκ πάσης Γερμανικῆς χώρας. Ὁ νέος ὑπουργὸς τῆς ἐκπαίδευσως τοῦ βασιλείου τῆς Πρωσίας, κ. Fossler ἐκήρυξε τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου διὰ λόγου, ἐν ᾧ παρέσχε στατιστικὰς τινὰς πληροφορίας ἀφορώσας εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα καὶ τὰ διδασκαλεῖα τῆς Πρωσίας. Τὸ 1830, εἶπεν, ἦσαν ἐν Πρωσίᾳ 52,000 δημοτικὰ σχολεῖα, τὸ 1879, 58,000. Τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν τῶν 58,000 σχολείων περιεῖχε 40,000 διδασκάλων καὶ 17,000 διδασκαλισσῶν. Τὸ 1873 ἡ Πρωσία κατεῖχε 79 διδασκαλεῖα διδασκάλων καὶ 8 διδασκαλισσῶν. Δύο νέα διδασκαλεῖα μέλλουσι νὰ ἰδρυθῶσι προσεχῶς, τὸ ἓν ἐν ταῖς Πολωνικαῖς ἐπαρχίαις, τὸ δ' ἄλλο ἐν Οὐεσσαλίᾳ. Τὸ 1873 ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τῶν διδασκαλείων ἀνήρχετο εἰς 5,000, τὸ δὲ 1879 ἠξήθη εἰς 9,400.

Τὰ δύο τρίτα σχεδὸν τῶν μαθητῶν εἶναι διαμαρτυρόμενοι, τὸ δ' ἄλλο τρίτον καθολικοί.

Ἡ σύνοδος ἠκρόασατο ὕστερον ἐκθέσεως τοῦ κ. Rein, διευθυντοῦ τοῦ διδασκαλείου τοῦ Eisenach ἀπερὶ τῆς γενικῆς προπαρασκευῆς καὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς προπαρασκευῆς τῶν δημοδιδασκάλων. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἠγέρθη πολλοῦ λόγου ἀξία συζήτησις περὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος εἶναι εὐκτόν, ἵνα τὸ σύστημα τοῦ Ἐρβάρτου εἰσαχθῇ εἰς τὸ διδασκαλεῖον ὡς βάσις τῆς παιδαγωγικῆς διδασκαλίας; Γνωστὸν, ὅτι αἱ ψυχολογικαὶ καὶ παιδαγωγικαὶ

θεωρεί τοῦ Herbart ἀριθμοῦσιν ἐν Γερμανίᾳ θερμούς τινας ὀπαδοὺς. Ὁ εἰσηγητὴς κ. Israel, διευθυντὴς τοῦ ἐν Zschorrau παιδαγωγείου, ἐκηρύχθη κατὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ Ἐρβατικοῦ συστήματος, περιέχοντος κενὰ τινα καὶ πλάνας, καὶ ἔχοντος πρὸς τούτοις τὸ κακὸν τοῦ χρῆσθαι βαρβάρους ὄρους, ἐγείρουσι τὴν ἀποτροφὴν τῶν ἀρχαρίων. Ἀλλὰ, προσέθετο οὗτος, τὰ ἔργα τοῦ Herbart περιέχουσιν ἰδέας τινας ὀρθὰς, ὧν πλεῖσται δὲν ἀνήκουσιν αὐτῷ, ἀλλ' ἦσαν ἤδη πρὸ αὐτοῦ ἐξευρημένα. Αἱ ἰδέαι αὗται εἶναι ἄξιον νὰ παρασταθῶσιν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ νὰ συστηθῶσιν εἰς τοὺς διδασκάλους, οἵτινες θέλουσι καρπωθῆ βεβαίως ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Herbart πραγματικὴν τινα ὠφέλειαν πρὸς τὴν πνευματικὴν αὐτῶν μόρφωσιν. Οἱ διάφοροι ῥήτορες οἵτινες ὠμίλησαν μετ' αὐτὸν ἐκήρυξαν ὅτι συμμερίζονται τὰ συμπεράσματα τοῦ εἰσηγητοῦ, οὐδεὶς δ' εὐρέθη, ἵνα ὑπερασπισθῆ τὴν Ἐρβαρτιανὴν διδασκαλίαν ἐν συνόλῳ καὶ αἰτήσῃται, ἵνα αὕτη εἰσαχθῆ συστηματικῶς πρὸς διδασκαλίαν ἐν τοῖς διδασκαλείοις.

GERMANIA. — Τὸ 1880 ἐδημοσιεύθησαν ἐν Γερμανίᾳ 14, 944 συγγράμματα, ἐξ ὧν 1950 παιδαγωγικὰ πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων, 496 χάριν τῶν παιδῶν, 533 ἀφορῶντα εἰς τὰς κλασσικὰς καὶ ἀνατολικὰς γλώσσας, 106 εἰς τὰς νεωτέρας, ἧτοι ἐν ὅλῳ 638 πλείω τῶν κατὰ τὸ 1879 ἐκδοθέντων.

ΣΑΞΩΝΙΑ. — Ὁργανίζεται ἐν Δρέσδῃ ἑορτὴ ἐπὶ τῇ ἐκατοστῇ ἐπετείῳ ἡμέρα τῆς γεννήσεως τοῦ Φριδερίκου Froebel (9/21 Ἀπριλίου 1802).

ΑΝΟΒΕΡΟΝ. — Ἐν Ἀνοβέρῳ οἱ διδάσκαλοι διετάχθησαν αὐστηρῶς νὰ δώσωσι λόγον ταῖς καθεστηκυῖαις τῆς ἐκπαιδεύσεως ἀρχαῖς τῆς χρήσεως, ἣν ποιοῦνται τοῦ χρόνου τοῦ διαθέσιμου ἑαυτοῖς.

ΒΑΥΑΡΙΑ. — Ὁ σύλλογος τῶν διδασκάλων ἀριθμεῖ 40,084 μέλη· ἴδρυσεν ὀρφανοτροφεῖον χάριν τῶν τέκνων τῶν διδασκάλων. Τὸ ἴδρυμα τοῦτο ἔχει κεφάλαιον ἐνεργητικῶν 500,000 φράγκων. Τὰ κυριώτερα εἰσοδήματα τοῦ συλλόγου τούτου εἶναι ἡ δημοσίευσίς ἐφημερίδος παιδαγωγικῆς, ἡ πώλησις βιβλίων τῶν σχολείων, τετραδίων καὶ λοιπῶν. Ἡ πώλησις βιβλίων ἀναγνωστικῶν παρήγαγεν ὠφέλειαν τὸ 1880 σχεδὸν 40,000.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ἘΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ.

ΤΑΞΙΣ Α.

1. Σπυρίδων Παναγιωτόπουλος, Πύργος
2. Κωνσταντῖνος Τριανταφυλλίδης, Λαμία
3. Γεώργιος Τσομῆς, Παρνασίς
4. Κωνσταντῖνος Χορμόδας, Παρνασίς
5. Κωνσταντῖνος Δ. Παζίζης, Χαλκιδ. χερ.
6. Γεώργιος Στρούμπος, Καλάμαι
7. Βασίλειος Ξενιάς, Νέα Πέλλα
8. Παναγιώτης Κουτρομπούσης, Παρνασίς
9. Ἀντώνιος Νικολαΐδης, »
10. Νικόλαος Μαρόκος, Τροιζήν
11. Σταῦρος Τσιμαΐας, Οἴτυλον
12. Θωμᾶς Παπαφωτίου, Βόνιτσα
13. Κωνσταντῖνος Παπαθεοδοσίου, Θεσπιαί
14. Ἰωάννης Προβῆς, Ζάκυνθος
15. Κωνσταντῖνος Καρκάκης, Ἄνδρος
16. Χαράλαμπος Φραγάκης, Κρήτη
17. Μάρκος Βαβουράκης, »
18. Δημήτριος Πολίτης, Εὐρυτανία
19. Ἀθανάσιος Παπαϊωάννου, Λοιδορίκιον
20. Λυκοῦργος Μικρούλιας, Οἴτυλον
21. Νικόλαος Σ. Πεταλάς, Κυδωνία
22. Παναγιώτης Πετρόπουλος, Τριφυλία
23. Κωνσταντῖνος Καλογεράς, Κόρινθος
24. Κωνσταντῖνος Παπαδημητρίου, Λοκρίς
25. Δημήτριος Ζησιμόπουλος, Αἴγιον
26. Ἀθανάσιος Γρανίτσας, Θεσσαλία

27. Ἰωάννης Νικηφοράκης, Ἀμοργός
28. Δημήτριος Χαριτόπουλος, Ὀλυμπία

ΤΑΞΙΣ Β΄

1. Εὐάγγελος Βρούχας, Κύμη
2. Χρῆστος Καλοκαιρινός, Θεσσαλία
3. Παναγιώτης Κυπριώτης, Κύθηρα
4. Θεοφάνης Ἀθανασίου, Κόρινθος
5. Παναγιώτης Δημητρεῖλος, Κορινθία
6. Λουκᾶς Ἰωάννου, Ἡπειρος
7. Ξενοφῶν Σόχος, Τήνος
8. Στυλιανὸς Καταιβάτης, Κεφαλληνία
9. Γεώργιος Δαλδάκης, Πάτραι
10. Δημ. Δημητρόπουλος, »
11. Ἰωάννης Γιαννακόπουλος, Γύθειον
12. Ἰωάννης Γιαννόπουλος, Γορτυνία
13. Γεώργιος Βαχάλης, Ἀμφισσα
14. Βασίλειος Ἀγγελόπουλος, Κορινθία
15. Ἀλέξανδρος Μακρυναῖος, Λοκρίς
16. Λεωνίδας Ἀναγνώστου, Φθιώτις
17. Διονύσιος Κυπριώτης, Ζάκυνθος
18. Ἀπόστολος Ματλῆς, Μακεδονία
19. Ἀθανάσιος Παπαευθυμίου, Ἀμφισσα
20. Γεώργιος Μήτσου, Εὐβοία
21. Νικόλαος Εὐθυμίου, Φθιώτις
22. Ἡλίας Μπάλας, Ἀθήναι
23. Γεώργιος Παπακωνσταντίνου, Βόνιτσα
24. Παναγιώτης Ἀβραμάκος, Οἶτυλον
25. Ἰωάννης Σίδηρης Καρυστία
26. Ἰωάννης Κόντος, Φθιώτις
27. Ἀθανάσιος Κοσμάς, Μακεδονία

28. Θρασύβουλος Κωτσιᾶς, Νέα Ψάρα
29. Θεόδωρος Λύρας, Κυνουρία
30. Ἀθανάσιος Παπαναστασίου, Καρυστία
31. Κωνσταντῖνος Πιέτρης, Ἀθήναι
32. Νικόλαος Χάμπας, Μύκονος
33. Γεώργιος Καλοροϊζίκος, Θήρα
34. Ἐλευθέριος Γύζης, Θήρα
35. Τριαντάφυλλος Βλάχος, Λευκάς
36. Γεώργιος Παπαπολύζος, Ξηροχώριον
37. Νικόλαος Γκότσης, Τριφυλία
38. Ἀντώνιος Πολίτης, Φολέγανδρος
39. Γεώργιος Κότσιφας, Χαλκίς
40. Παναγιώτης Ἀργυρόπουλος, Φιλιατρά
41. Νικόλαος Κοσσυφάκης, Σύμη
42. Ἰωάννης Ραφτόπουλος, Ἰθάκη
43. Ἀθανάσιος Παπαϊωάννου, Τριγωνία
44. Χρῆστος Οἰκονόμου, Γορτυνία
45. Ἰωάννης Θεοδόσης, Ζάκυνθος
46. Νικόλαος Πολυχρονίδης, Κρήτη
47. Κωνσταντῖνος Κόττας, Κορινθία
48. Θεόδωρος Παπαμάρκου, Γορτυνία
49. Γεώργιος Σίνος, Ἡπειρος
50. Νικόλαος Μεταξᾶς, Ἀθήναι
51. Ἰωάννης Ἐμμανωλίδης, Κύμη

ΤΑΞΙΣ Γ΄

1. Ἰωάννης Κανελόπουλος, Καλάβρυτα
2. Γεώργιος Δράκος, Κάλυμνος
3. Κωνσταντῖνος Πετρόπουλος, Λοκρίς
4. Νικόλαος Ἀναγνωστόπουλος, »

5. Παναγιώτης Καπίρης, Κυπαρισσία
6. Νικόλαος Τριανταφύλλου, Ξηροχώριον
7. Ιωάννης Παπαθανασίου, Μεγαλόπολις
8. Δημήτριος Κεντιστός, Καρυστία
9. Σωτήριος Πέπας, Αίγινα
10. Χρήστος Παπανικολάου, Κρανίδιον
11. Σάββας Ζώρζος, Θήρα
12. Ιωάννης Παπανδρέου, Δωρίς
13. Νικόλαος Ιωαννίδης, Βόλος
14. Ιωάννης Στρίγκας, Κρανίδιον
15. Βασίλειος Χριστίδης, Πάτραι
16. Ιωάννης Παπαποστόλου, Δωρίς
17. Διονύσιος Βελασσόπουλος, Κόρινθος
18. Νικόλαος Παπανικολάου, Λοιδωράκιον
19. Ιωάννης Φιλίππου, Ύδρα
20. Γεώργιος Γορδοθανᾶς, Κύθηρα
21. Γεώργιος Θεόφιλος, Ίθάκη
22. Θεόδωρος Ζεργάνος, Βόλος
23. Ἀναστάσιος Κωστόπουλος, Πάτραι
24. Κωνσταντῖνος Καβαλλιεράτος, Κεφαλληνία
25. Χρήστος Στεφανόπουλος, Χαλκίς
26. Κωνσταντῖνος Παπαθανασίου, Καρυστία
27. Παναγιώτης Μήλιος, Μύκονος
28. Νικόλαος Τσανιός, Βόνιτσα
29. Δημήτριος Μῶρος, Ἄνδρος
30. Παναγιώτης Μαρκαντζής, Μακεδονία
31. Κωνσταντῖνος Τριανταφύλλου, Κύμη
32. Ἀριστείδης Ἀφεντάκης, Μῆλος
33. Κωνσταντῖνος Γεωργακόπουλος, Πάτραι
34. Γεώργιος Ἀμπαθγιάννης, Βόλος
35. Παναγιώτης Παπαχαράλαμπος, Δωρίς
36. Εὐαγγελινός Δημάτος, Κεφαλληνία

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Οἱ συνδρομηταὶ δύνανται ν' ἀποστείλωσι τὴν συνδρομὴν ἐγκλείοντες τραπεζικὰ γραμμᾶτια ἢ γραμματόσημα, πλὴν εἰκοσαλέπτων, ἐντὸς ἐπιστολῶν ἐπὶ συστάσει πεμπομένων. Αἱ ἀποδείξεις τῆς ἀποτίσεως τῆς συνδρομῆς φέρουσι τὰς ὑπογραφὰς τῶν κκ. Μ. Βρατσάνου, Θεμ. Ι. Μιχαλοπούλου καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ περιοδικοῦ.

Ἀγγέλλεται πᾶν βιβλίον, οὗ δύο ἀντίτυπα ἤ-θελον σταλῆ εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ.

Παρακαλοῦνται οἱ μετατεθέντες τῶν Δημοδιδασκάλων νὰ δηλώσωσιν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἐφημερίδος τὸν τόπον τῆς διαμονῆς των.

Τὸ 12ον φυλλάδιον τοῦ περιοδικοῦ θέλει διανεμηθῆ περὶ τὰ τέλη τοῦ παρόντος μηνὸς Δεκεμβρίου.

Τὸ πρῶτον φυλλάδιον τοῦ Β' ἔτους θέλει ἐκδοθῆ περὶ τὰς ἀρχὰς Ἰανουαρίου τοῦ 1882, ἀλλ' οὐδενὶ διανέμεται μὴ προπληρώσαντι τὴν συνδρομὴν του.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ν. ΚΑΡΤΕΡΑΚΗ

Κείμερον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀθηρᾶς ἀριθ. 4.

Ἐν αὐτῷ εὐρίσκει τις γνήσια καὶ πρόσφατα ἅπαντα τὰ χημικὰ καὶ φυσικὰ φάρμακα καὶ τὰς νεωτέρας εὐρωπαϊκὰς ἐιδικότητας (Specialités). — Μεταλλικὰ ὕδατα ἐν γένει τοῦ τρέχοντος ἔτους. — Γάλα πεπυρωμένον τῆς Ἑλβετίας, καὶ Γαλακτοῦχος ἄλευρον τοῦ Λάππ διὰ τροφὴν τῶν μικρῶν παιδιῶν.

— Χορηγοῦνται φάρμακα κατὰ ποσότητας μεγάλης ἢ μικρᾶς διὰ τοῦς ἐν ταῖς ἐπαρχ. ἰατροῦς καὶ φαρμακ.

Πωλοῦνται δ' εἰς λίαν μικρὰς τιμὰς τὰ ὑάλινα σκεύη, χρήσιμα διὰ χημικὰς ἀσκήσεις ἤτοι

ΦΙΑΛΛΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΙΩΝ μετὰ ὑαλίνου πώματος κλειούσαι ἐρμητικῶς χωρητικότητος 20 δράμια—100 πρὸς λεπτὰ 50—80 ἐκάστη.

ΟΜΟΙΑΙ ἄνευ ὑαλίνου πώματος, παντὸς μεγέθους πρὸς λεπτὰ 15—25 ἐκάστη.

ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΟΙ ΣΩΛΗΝΕΣ πρὸς λεπτὰ 20 ἕκαστος.

ΥΑΛΙΝΟΙ ΣΩΛΗΝΕΣ διαφόρων μεγεθῶν (σχήματος μακαρονίου) πρὸς λεπτὰ 40—80 τὸ μέτρον.

ΔΟΧΕΙΑ ΕΥΡΥΣΤΟΜΑ (Βαζάκια) μετὰ ὑαλίνου πώματος λεπτὰ 50—80.

ΦΕΛΛΟΙ μαλακοὶ πρὸς χημικ. χρήσεις ἢ ἑκατοντάς 1 δρ.